COMÚ D'ORDINO

Altres anuncis

Pla rector del 25-2-2026 del parc natural de la vall de Sorteny.

Exposició de motius

L'article IV de l'Ordinació del parc natural de la vall de Sorteny, publicada el 23 de juny de 1999, diu que és una de les funcions de l'òrgan rector aprovar el Pla rector del parc natural. El Pla rector ha de tenir en compte els objectius del parc natural, definits a l'article I de la referida Ordinació.

A continuació es desenvolupa el setè Pla rector del parc natural de la vall de Sorteny, aprovat per unanimitat pels membres del seu òrgan rector en la sessió del 7 de març de 2024, amb l'assessorament previ del Comitè consultiu.

Sense perjudici de les prohibicions que s'estableixen a la norma de creació del parc natural de la vall de Sorteny i de la normativa dictada pel Govern en relació amb aquest parc natural dintre del marc de les seves competències, aquest Pla rector defineix els objectius del parc natural, així com el procés que facilita la integració de tots aquests objectius i totes aquelles activitats que hi són permeses, autoritzables o no permeses. La coerció perquè es respectin les directrius establertes al Pla rector, dimana dels mateixos articles VII e) i d) i VIII de l'Ordinació de creació del parc natural que, en essència, prohibeix tota actuació contrària al Pla rector i la contravenció a les normes establertes per l'òrgan rector o l'òrgan de gestió a què s'han de subjectar els visitants del parc natural i preveu les sancions que escaiguin.

D'altra banda, s'estableix una zonificació del territori del parc natural segons el valor ecològic, d'acord amb la seva capacitat d'acolliment, així com per preveure les mesures de conservació i correctores que pertoquen.

Per fi, seguint la Llei de conservació del medi natural, de la biodiversitat i del paisatge del 7 de febrer de 2019, es presenta el programa detallat de les actuacions a executar durant el període de vigència del Pla rector amb una indicació del calendari. El Pla d'actuació es presenta amb uns plans anuals que s'actualitzaran cada any en funció de l'estat d'avançament de les actuacions programades els anys anteriors. Cada any, es precisaran les dotacions pressupostàries acordades per realitzar les actuacions programades.

Capítol 1. Objectius i directrius generals

Secció 1. Objectius generals

Article 1. *Conservació i protecció del patrimoni natural i cultural*
Seguint l'objecte principal de la Llei 7/2019 del 7 de febrer de 2019, de conservació del medi natural, de la biodiversitat i del paisatge, el primer objectiu del parc natural és la conservació, la protecció i la restauració dels valors naturals i culturals. Aquest objectiu implica:

- Des del punt de vista de la conservació i de la protecció de la diversitat biològica, es consideren el nivell superior d'integració ecològica del paisatge (sigui pels aspectes dinàmics - sèries de vegetació - o sigui per l'organització espacial dels complexes d'hàbitats amb una aproximació catenal de les geosèries de vegetació i els nivells inferiors dels hàbitats i de les espècies (i subespècies, així com fins al nivell genètic) tot i tenint en compte l'ecologia i la funcionalitat del paisatge (xarxa ecològica i funcional del paisatge) i en particular els problemes de connectivitat ecològica.
- La conservació dels paisatges des del punt de vista sensorial i cultural, sent uns llocs remarcables per llur bellesa, considerant els paisatges modelats per l'acció de l'home (paisatges culturals), testimonis de la nostra història.

Dipòsit legal: AND.2-2015

- La conservació de la integritat dels ecosistemes, és a dir de llur estat, llur funcionalitat i les interrelacions que generen.
- La conservació de la biodiversitat (interespecífica i intraespecífica).
- La protecció de les espècies i llur hàbitat, en particular les espècies amenaçades i els hàbitats remarcables.
- La conservació del patrimoni cultural, en particular el patrimoni arquitectònic agroramader.
- Prevenir el canvi climàtic, adaptant la gestió del patrimoni natural i cultural així com l'ús públic i la recerca aplicada a la gestió, seguint la línia de la Llei d'impuls de la transició energètica i del canvi climàtic (Litecc) del 13 de setembre de 2018.

Article 2. *Educació ambiental, acollida i informació del públic*
El parc natural és un espai públic obert a tothom, on la qualitat de l'acolliment del públic i de la informació garanteixen un ús sostenible del territori. L'educació ambiental és un acte polític basat en valors per a la transformació social. El seu objectiu és formar ciutadans amb conscienciació local i planetària.

Considerant el precepte "més hom coneix la natura, més hom la respecta", es tracta de potenciar l'educació ambiental i la interpretació dels valors naturals i culturals per tal d'assolir el primer objectiu de conservació del patrimoni natural i cultural.

Article 3. *Recerca aplicada a la gestió*
El tercer objectiu és potenciar la investigació i la recerca sobre els valors naturals i culturals del parc natural per tal d'assolir els coneixements necessaris per assegurar-ne la gestió i participar de forma més general a la conservació, la protecció i la millora dels valors naturals i culturals en l'àmbit nacional i internacional.

Article 4. *Principis i estratègia de gestió*
El parc natural de la vall de Sorteny sent la zona central de la Reserva de biosfera d'Ordino, s'estableix un procés integrador i vertebrador per tal d'assolir els objectius, buscant un equilibri harmoniós entre la societat, tots els usuaris del parc natural i el medi natural, en relació amb la gestió del territori. A continuació s'exposen les diverses bases del procés.

4.1. Preparació de la informació

Consisteix en la recollida de dades de l'estat natural - paisatge, gea, hàbitats, flora i fauna -, de l'estat cultural i de l'estat socioeconòmic, amb un posterior tractament de les dades mitjançant una base de dades i un sistema d'informació geogràfica vinculat (SIG).

4.2. Zonificació del territori

La zonificació establerta segons els valors ecològics i patrimonials i la definició de la capacitat de càrrega de les activitats permeses, tenen com a finalitat la de minimitzar els impactes i optimitzar la protecció del patrimoni natural i cultural en el marc d'una gestió sostenible. La definició d'una capacitat d'acolliment en cada zona, permet al visitant viure una experiència singular aprofitant tots els valors de l'espai natural.

Seguint uns indicadors de gestió, s'avalua l'estat de conservació dels recursos naturals i culturals del qual es deriven les mesures de conservació i les mesures correctores adients per assolir el primer objectiu del parc natural.

4.3. Regulació sectorial

La regulació de les activitats dutes a terme en el territori del parc és necessària per assolir els objectius de conservació. Les activitats de caràcter educatiu, científic, recreatiu, turístic, ramader, cinegètic, han de ser compatibles entre elles i amb els objectius del parc natural. Són prioritàries les activitats menys impactants que afectin el major nombre d'usuaris o que tinguin una incidència sobre la economia local (ramaderia i turisme), tot i respectant els objectius generals de conservació.

Els sectors d'activitats a considerar són:

la ramaderia
l'ús social (ecoturisme, educació ambiental, esports de muntanya, etc...)

Dipòsit legal: AND.2-2015

la caça
la pesca
els aprofitaments fustaners
els aprofitaments hídrics
els altres aprofitaments

4.4. Un procés participatiu

La participació de la societat civil i dels actors del territori permet definir i adaptar la planificació de la gestió, compaginant les expectatives dels usuaris amb els objectius del parc natural, reforçant les dinàmiques del procés participatiu iniciat en la candidatura de Reserva de biosfera, *Ordino, territori de biosfera*.

4.4.1 El Comitè consultiu

El Comitè consultiu ha de ser un òrgan de consens, on cada col·lectiu pot aportar la seva contribució a la gestió, pot fer propostes i participar en el seguiment de les actuacions.

El Comitè consultiu ha de tenir un paper proactiu en la gestió, i ha de garantir el bon funcionament del procés integrador d'aquesta gestió.

4.4.2. La població local i el teixit socioprofessional

La participació de la població local i la vertebració amb els actors socioprofessionals són bàsiques i fonamentals.

Els actors del món agrícola i ramader, de l'educació i del turisme i de l'esport, d'altres sectors, així com els caçadors, els pescadors i els visitants de forma més general, per llur cooperació en la gestió, les persones grans per llur memòria, la societat civil i en particular la joventut pel seu dinamisme i voluntariat, així com els altres sectors professionals, les associacions de defensa de la natura, participen tots plegats en la conservació i la difusió dels valors naturals i culturals del parc natural.

El voluntariat seria *in fine* un bon exemple de participació ciutadana a la gestió del parc natural.

Secció 2. Normativa general

Les determinacions i disposicions del Pla rector seran vinculants a tots els efectes tant per a les administracions públiques com per als particulars, sempre que no es contradiguin amb alguna disposició legal de rang superior.

Article 5

5.1.Definició de les activitats

Les activitats possibles al parc natural han de tenir la consideració de permeses, autoritzables i no permeses en funció de llur incidència sobre els valors naturals i culturals del Parc. A continuació es precisa la definició d'aquestes activitats.

Activitat permesa: activitat compatible amb els objectius de gestió, sense limitacions especials en la totalitat del parc natural o en algunes zones.

Activitat autoritzable: activitat tolerable, sense impacte ambiental excessiu ni irreversible, i en determinades condicions definides per autorització explícita de l'òrgan de gestió o de l'òrgan rector; pot ser genèrica per a tot el parc natural o per a una zona.

Activitat no permesa: tota activitat que presenti un risc massa important per al medi natural i incompatible amb els objectius del parc natural. Pot ser genèrica per a tot el parc natural o per a alguna zona.

5.2. Tràmits

Les persones físiques o jurídiques interessades en dur a terme una activitat autoritzable, hauran de presentar una sol·licitud al Servei de Tràmits del Comú. En cas de silenci administratiu, es considerarà la demanda com a denegada.

Dipòsit legal: AND.2-2015

Per tota informació complementària, podran contactar l'Òrgan de gestió mitjançant correu electrònic a l'adreça següent: agrimediambient@ordino.ad.

Article 6. *Activitats sotmeses a l'avaluació d'impacte ambiental*
Qualsevulla actuació que impliqui unes modificacions de l'estat de la gea, del sòl, de l'aire, del paisatge, dels hàbitats i de la vegetació, dels biòtops (fauna) o que afecti el bon funcionament de les biocenosis, necessita una avaluació d'impacte ambiental la documentació de la qual es determina segons la llei d'impacte ambiental del 19 de gener del 2023 i els reglaments derivats i es revisen pels departaments competents de Govern, o segons les competències, es determina per l'òrgan de gestió segons el que fixi el present Pla rector, que informarà l'òrgan rector sobre la mateixa, assessorat si escau pels departaments competents de Govern o per assessors exteriors o organismes públics com AR+I.

Capítol 2. Zonificació i normativa corresponent

Secció 1. Zonificació

Article 7. *Definició de les zones*
La zonificació es reflecteix als plànols de l'annex núm.1.

7.1. Zones d'ús especial (ZUE)

S'aplica la definició de zona d'ús especial a aquelles zones on es troben les infraestructures (aparcaments, pista, serveis d'informació, refugis), així com alguns elements tècnics per a la interpretació dels valors naturals i culturals i l'educació ambiental.

Són set les zones d'ús especial:

ZUE1: Aparcament de la Canya de la Rabassa.
ZUE2: Pista des de l'aparcament de la Canya de la Rabassa fins al Cap dels Graus,
ZUE3: Aparcament del Cap dels Graus.
ZUE4: Camí del Cap dels Graus a la borda de Sorteny, refugi guardat
ZUE5: Borda-refugi, tancat i potro per al control sanitari del bestiar
ZUE6: Camí des del riu de la Cebollera fins al Pas de la Serrera.
ZUE7: Orri de les Cebes.
ZUE8: Captació de la font de la Serrera.

Tots els senders d'interpretació ubicats en els límits del parc natural són considerats com a ZUE.

7.2. Zones d'ús moderat (ZUM)

S'aplica la classificació de zona d'ús moderat a les zones on s'observen les condicions següents:

Presència de sistemes naturals ben conservats i sotmesos a un ús tradicional moderat, amb una fragilitat mitjana quant a les possibles actuacions que podrien ocasionar efectes negatius irreversibles en els processos ecològics.

Aquestes zones permeten desenvolupar unes activitats tradicionals i recreatives, i potenciar unes activitats esportives compatibles amb el medi natural; són zones propícies per a l'educació ambiental, des d'on es poden observar les zones d'alt interès ecològic que les voregen, sense afectar-les.

Són tres les zones d'ús moderat:

ZUM1: Planell dels Beços
ZUM2: camí d'accés al Planell del Quer, incloent part del planell i camí d'accés del planell al mirador del Grau de la Llosa
ZUM3: Pleta de Duedra

Dipòsit legal: AND.2-2015

7.3. Zones d'ús restringit (ZUR)

S'aplica la classificació de zona d'ús restringit a les zones on s'observen les condicions següents:

- Presència de sistemes naturals ben conservats i sotmesos a un ús tradicional moderat.
- Valors ecològics d'alt interès, especialment respecte als hàbitats i a les poblacions d'animals i vegetals vinculades.
- Fragilitat mitjana o alta quant a les possibles actuacions que podrien ocasionar efectes negatius irreversibles en els processos ecològics.

Aquestes zones permeten l'activitat ramadera, així com tota altra activitat humana sota control, tot i que poden potenciar activitats que suposin un risc mínim per als equilibris naturals. Són zones propícies per a l'educació ambiental.

La conservació dels hàbitats i el seguiment de les poblacions d'animals i de comunitats vegetals d'interès són els elements prioritaris de la gestió d'aquestes zones. Es poden dur a terme actuacions de restauració dels ecosistemes.

Són quatre les zones d'ús restringit:

ZUR1: Roc del Quer - font de la Mata - riu de la Cebollera.
ZUR2: Forn - pic de la Serrera - pic de la Cabaneta - pic de l'Estanyó
ZUR3: Pleta de Duedra - Pleta del Llomar - pic de l'Estanyó.

7.4. Zones de reserva (ZRE)

S'aplica la classificació de zona de reserva a les zones on s'observen les condicions següents:

- Presència de sistemes naturals ben conservats que alberguen hàbitats d'interès espècies amenaçades.
- Hàbitats singulars o fràgils, en bon estat (natural o seminatural) de conservació, amb un gran potencial de recuperació d'espècies autòctones amenaçades o d'interès, zones de cria o refugi de la fauna salvatge.

Aquestes zones s'han de protegir de forma estricta per tal de conservar o recuperar la biodiversitat potencial. Però, es pot deixar transitar el bestiar segons les necessitats, limitant l'accés humà a aquelles persones que tinguin cura del bestiar si escau. La filosofia en la gestió ha de ser la de no intervenir en els processos naturals, tot i que es poden dur a terme actuacions de restauració dels ecosistemes en cas de força major (incendis, plagues...).

Són quatre les zones de reserva:

ZRE1: Bosc de l'Obac
ZRE2: Planell del Fogal - Font de la Mata - Portella del Forn
ZRE3: Roc del Rellotge - pic de la Cabaneta
ZRE4: Obaga de la Cebollera - costa del riu de les Cebes - collada del riu de les Cebes- pic de la Serrera

7.5. - Zones humides

Totes les zones humides del parc natural (molleres, prats higròfils i altres hàbitats inclosos en els complexes d'hàbitats humits com les zones fontinals, els rierols, i els estanys) però també els rius estan considerats com a zones d'interès patrimonial i s'integren a la zonificació (veure annex núm.2).

Es consideren les zones humides com a zones d'ús restringit (ZUR) en tot el territori del parc natural a excepció de les zones humides situades majoritàriament en zones de reserva (ZRE) on es consideren també com a zones de reserva.

Secció 2. Normativa de la zonificació

Article 8

8.1. Zona d'ús especial

La normativa específica d'aquesta zona correspon a la normativa general del Parc.

Dipòsit legal: AND.2-2015

8.2. Zona d'ús moderat

La normativa específica d'aquesta zona correspon a la normativa general del Parc.

8.3. Zona d'ús restringit

Es consideren activitats permeses:

- Les activitats amb finalitat educativa i científica en els límits definits en els apartats al respecte.
- L'accés als camins següents per senderisme o excursions eqüestres:
  - Borda-refugi - estany de l'Estanyó
  - Borda-refugi
  - Pas de la Serrera - Collada dels Meners - pic de la Serrera
  - Cap dels Graus - Planell dels Beços - Pleta de Duedra - estany de l'Estanyó - pic de l'Estanyó.
  - Estany de l'Estanyó-collada de Ferreroles.
- La pastura.
- Les actuacions de restauració del medi natural i el manteniment de les infraestructures existents.
- L'acció de caça d'acord amb la normativa vigent.
- Altres actuacions que explícitament es prevegin en aquest Pla rector.

Es consideren activitats autoritzables:

- L'accés fora dels camins marcats.
- Les activitats esportives següents: alpinisme, escalada, espeleologia, BTT, BTT elèctrica i altres ginys elèctrics, l'acampada per activitats de gestió o per treballs especials.

Totes les altres activitats es consideren activitats no permeses

8.4. Zones de reserva

Són permeses les activitats següents:

- Les actuacions de salvament.
- Les actuacions de policia.
- L'acció de caça d'acord amb la normativa vigent.
- El pas i la pastura del bestiar.
- El pas del vaquer i l'eugasser quan hi peixi el bestiar.
- El pas dels ramaders propietaris de bestiar i els professionals de la sanitat animal, per raons tècniques o sanitàries, només quan aquest bestiar peixi a les dites zones.
- L'accés amb esquí de travessa, amb esquí nòrdic i amb raquetes de neu només a les zones definides al plànol de l'annex núm. 3, sempre que el mantell nival superi un gruix de 20cm de neu.

Només són autoritzables les activitats següents:

- La investigació.
- Les actuacions de gestió que considerin oportunes o imprescindibles l'òrgan de gestió, així com les dels tècnics de Govern segons les seves competències.

Totes les altres activitats es consideren activitats no permeses.

L'òrgan de gestió pot prohibir-ne l'accés a qualsevol moment per raons tècniques, també per raons de conservació i protecció d'espècies de fauna si ho demana el ministeri encarregat de la gestió del patrimoni natural o del medi ambient.

8.5. Zones humides

De forma genèrica, la pràctica de qualsevol activitat a les zones humides definides al plànol de l'annex núm.2, incloent les zones fontinals, els rierols, els rius i l'estany, pels quals s'exceptuen les activitats tècniques, la investigació (prèvia autorització per l'òrgan competent), i d'aplicació dels plans de pesca, es considera activitat no permesa, a excepció de les actuacions dutes a terme per l'òrgan de gestió o pels tècnics del Ministeri encarregat de la gestió del patrimoni natural o del medi ambient.

Dipòsit legal: AND.2-2015

No obstant això, quan el gruix de neu sigui inferior a 20 cm, l'accés a les zones humides està restringit als camins marcats que les travessin, i es considera activitat permesa en el cas contrari, a excepció de les zones situades a la zona de reserva (ZRE) on s'aplica la normativa específica de la zonificació.

L'esquí de travessa, l'esquí nòrdic i la pràctica de raquetes de neu es consideren activitats permeses només a les zones definides al plànol de l'annex núm. 3, però sempre que el mantell nival a les dites zones superi els 20 cm de gruix. No obstant això, l'òrgan de gestió pot prohibir-ne l'accés a qualsevol moment per raons tècniques, també per raons de conservació i protecció d'espècies de fauna si ho demana el ministeri encarregat de la gestió del patrimoni natural i del medi ambient.

Es permet però, l'accés als camins definits en zones d'ús restringit (veure apartat 8.3).

La pastura es considera activitat autoritzable en les zones humides. L'òrgan de gestió podrà limitar-ne l'accés segons els impactes possibles per la massificació del bestiar.

L'acció de caça es considera activitat permesa d'acord amb la normativa vigent.

8.6. Hàbitats rars

De forma genèrica, tota activitat que pugui provocar un impacte directe o indirecte sobre els hàbitats rars del parc natural, considerats d'importància prioritària per llur raresa al país o fins i tot a nivell dels Pirineus, el llistat dels quals es troba a l'annex núm. 5.1, a excepció dels camins habilitats que els travessin, es considera activitat no permesa. S'exceptuen també les actuacions dutes a terme per l'òrgan de gestió o pels tècnics del ministeri encarregat de la gestió del patrimoni natural o del medi ambient. En aquests hàbitats rars, la investigació és una activitat autoritzable per l'òrgan de gestió.

Capítol III. Normativa de la protecció

Secció 1. Patrimoni natural

L'any 2019, el parc natural va integrar la Xarxa Esmeralda, xarxa ecològica promoguda pel Consell d'Europa, formada per zones d'interès especial per a la conservació, el que implica dur a terme uns plans de gestió específics pel que fa a la protecció i conservació dels hàbitats i de les espècies d'interès comunitari així com la redacció periòdica d'informes tècnics de balanç de la gestió. A continuació s'exposen les normes de protecció del parc natural i al capítol IX, el Pla d'actuació establerts seguint la línia de la política de protecció i conservació del patrimoni natural del Consell d'Europa.

Article 9. *Protecció de la gea*

Les estructures geològiques i els processos geomorfològics del parc natural són factors que influeixen en la diversitat dels hàbitats i la connectivitat ecològica i per tant en la biodiversitat. Amb els objectius principals de conservació i protecció del patrimoni natural i cultural, es tracta de mantenir les unitats i les formacions sense alteracions que modifiquin el seu volum, perfil i estabilitat. S'ha de preservar la seva integritat i de forma derivada la integritat dels ecosistemes associats. Totes les activitats que suposin l'alteració del sòl, de les roques o del relleu es consideren no permeses, a excepció de les necessàries per dur a terme els objectius generals que es limiten a la zona d'ús moderat ZUM1 o a les zones d'ús especial que seran autoritzables; també es poden realitzar, subjectes a autorització de l'òrgan rector les activitats necessàries:

- per assegurar la integritat dels béns i la seguretat de les persones;
- per a la restauració del paisatge, dels hàbitats i dels ecosistemes tot i respectant la normativa específica de la zonificació.

Els projectes tècnics que es redactin han de preveure la restauració dels terrenys afectats.

Article 10. *Protecció del medi hídric*

Les directius de gestió de fonts, rierols, rius, zones humides i estanys són:

- vetllar a la conservació i protecció del medi físic o biològic vinculat a l'aigua,
- vetllar al bon funcionament hidrològic en cada aiguavessant,

Dipòsit legal: AND.2-2015

- vetllar per la qualitat de les aigües superficials i subterrànies,
- conservar i protegir totes les zones humides (molleres, prats higròfils, estanys i xarxa fluvial).

Article 11. *Aprofitaments hídrics*
S'aplica la normativa vigent per a qualsevol aprofitament hídric que regula la realització d'obres que modifiquin els cursos d'aigua o alterin els llits i els marges dels cursos i les masses d'aigua, i s'apliquen les mesures de protecció especials per tal d'assegurar la reproducció de les espècies dels ecosistemes aquàtics en tot l'àmbit del parc natural.

És activitat autoritzable qualsevol obra que modifiqui els cursos d'aigua o alteri els llits i els marges dels cursos i les masses d'aigua. L'òrgan de gestió ha de tramitar la sol·licitud d'autorització de les obres als serveis competents del Govern. El projecte adjunt a la sol·licitud ha d'incloure obligatòriament una avaluació d'impacte ambiental segons la normativa vigent.

Article 12. *Conservació i protecció dels hàbitats, de la vegetació i de la fauna*
La protecció dels complexes d'hàbitats i dels hàbitats sol ser la millor estratègia per a la conservació de les espècies florístiques i de la fauna salvatge. No obstant, per a algunes espècies es poden adoptar mesures particulars de protecció, adaptades a llurs característiques i problemàtiques particulars.

Els projectes autoritzats que afectin la biodiversitat, hauran de contemplar les compensacions corresponents per assolir una pèrdua zero de biodiversitat (Pla de vigilància i Pla de restauració).

Es consideren com a hàbitats d'interès, els hàbitats inclosos a la Directiva Hàbitat 92/43 CEE, així com els hàbitats dels annexos número 2 i 5.1.

El nivell genètic de tractament de les espècies animals o vegetals és l'infraespecífic de la subespècie.

La protecció dels hàbitats i de les espècies s'estableix en base a la normativa general següent:

12.1. Es prohibeix de forma genèrica la destrucció de la vegetació, la recol·lecció, la tallada i el desarrelament o la destrucció d'exemplars d'espècies vegetals o d'alguna de les seves parts, incloses les llavors, així com la seva comercialització. S'exceptuen d'aquesta prohibició les espècies d'ús tradicional, segons la llista de l'annex núm. 4, la collita de les quals es limita al consum propi. S'exceptua també d'aquesta prohibició, tota actuació de l'òrgan de gestió o dels departaments de Govern competents per a la protecció i la conservació d'espècies vegetals (recollida de llavors,...).

12.2. Són estrictament protegides les espècies vegetals incloses a la llista vermella de la flora vascular del parc natural que es reflecteix a l'annex núm.5.2 així com de tota llista vermella d'espècies vegetals protegides a nivell Europeu o que Govern pugui publicar i es prohibeix la seva destrucció, recol·lecció, tallada i desarrelament. S'exceptua també d'aquesta prohibició, tota actuació de l'òrgan de gestió o dels departaments de Govern competents per a la protecció i la conservació d'espècies vegetals (recollida de llavors,...).

12.3. Es prohibeix la talla d'arbres i arbusts, excepte pel compliment del Pla tècnic de gestió i millora forestal o per raons de seguretat civil i altres problemes d'ordre sanitari que puguin ser detectats per les autoritats competents.

12.4. Es prohibeix de forma general la introducció d'espècies i subespècies no autòctones, vegetals, a excepció de la zona d'ús especial ZUE2, sota el control tècnic de l'òrgan de gestió, en particular pel que fa a la zona del jardí botànic.

12.5. Es considera activitat autoritzable la regulació d'espècies animals al·lòctones a tota l'àrea del parc natural.

La recuperació d'espècies vegetals i animals desaparegudes del parc, quan les condicions naturals actuals ho permetin, segons les conclusions dels estudis de viabilitat, pot ser autoritzada per l'òrgan rector.

12.6. Es considera activitat permesa en tot l'àmbit del parc natural, l'arrencament de les espècies vegetals al·lòctones invasores com és el cas del seneci del cap (*Senecio inaequidens*).

Dipòsit legal: AND.2-2015

12.7. Són estrictament protegides les espècies faunístiques de la llista d'espècies d'animals protegides, seguint el reglament corresponent. Es recorda que els hàbitats de reproducció de la fauna vertebrada inclosa en aquesta la llista, amb un grau d'amenaça de rang igual o superior definit com a "vulnerable", també estan protegits.

Article 13. *Conservació i protecció del paisatge*
13.1. El paisatge és, d'un punt de vista ecològic, un sistema complex (complexes d'hàbitats al nivell superior d'integració ecològica) que requereix una gestió sistèmica i holística per tal de mantenir un bon funcionament ecològic i garantir la conservació dels hàbitats i de les espècies. Es tindrà particularment cura dels elements que participin a la connectivitat ecològica com a elements estructurants i jugant un paper important des del punt de vista funcional en l'ecologia del paisatge.

13.2. El paisatge també està constituït des del punt de vista cultural d'elements estructurals o singulars (arbres monumentals, estructuració de l'espai i geometria particular,...), testimoni del passat, que cadascú interpreta segons la seva pròpia cultura.

13.3. El paisatge de la vall de Sorteny sent obert a partir del Cap dels Graus i delimitat per quatre circs glacials, amb grans vistes panoràmiques com al Planell del Quer o des dels diferents cims, tota senyalització s'ha d'integrar al medi natural.

13.4. S'ha de mantenir un nivell alt de neteja en tots els llocs on s'aculli el públic, senders, refugis i zones d'esbarjo, d'acampada o de picnic.

13.5. Tot projecte tècnic de restauració o de creació de qualsevol tipus d'infraestructura ha de comportar un apartat sobre la integració paisatgística i l'impacte visual que pot generar.

13.6. És obligatori preveure la restauració del paisatge en qualsevol projecte tècnic on hi hagi moviments de terra.

Secció 2. Zones d'interès especial

Article 14. *Tarteres*
La riquesa florística de les tarteres a tota la zona del parc natural és considerable i es considera activitat autoritzable el trànsit per totes les tarteres del Parc, a excepció dels camins marcats.

El trànsit per les tarteres està permès amb esquí de travessa, esquí nòrdic i raquetes de neu a les zones definides al plànol de l'annex núm.3, sempre que el gruix de neu superi els 20 cm.

Article 15. *Zones humides*
El conjunt de les zones humides del parc natural integren la llista de zones humides d'importància internacional de RAMSAR. L'òrgan de gestió vetllarà a llur conservació i protecció tot i fomentant la descoberta d'aquests ambients particulars de gran biodiversitat i jugant un paper important en la regulació i la qualitat física de les aigües tant superficials com subterrànies.

A excepció del que es detalla a l'article 8, apartat 8.5, de la normativa de la zonificació, cap activitat esportiva o recreativa està permesa en aquestes zones, fora dels senders o circuits o infraestructures habilitades a tal efecte.

Article 16. *Altres hàbitats d'interès i hàbitats rars*
Es consideren hàbitats d'interès els hàbitats inclosos a la Directiva Hàbitat 92/43 CEE i els hàbitats rars del parc natural (annex número 5.1), considerats d'importància prioritària per llur raresa al país o fins i tot a nivell dels Pirineus, als quals es portarà una atenció particular, com als hàbitats considerats en els articles 14 i 15, als prats higròfils, als prats de dall, a les zones de transició (ecotons), al bosc de ribera, a les megafòrbies, als boscos pioners de beços i trèmols, als boscos de beç pubescent, a les avetoses, als boscos madurs, a les landes i als prats alpins en particular els calcícoles i als prats quionòfils.

Dipòsit legal: AND.2-2015

Els boscos vells són hàbitats que cal preservar tant pel seu valor a nivell de la biodiversitat que alberguen com per l'interès social que representen (bany de bosc).

A excepció del que es detalla a la normativa de la zonificació i de l'estany de l'Estanyó per l'activitat de pesca, cap activitat esportiva o recreativa està permesa en aquests hàbitats, fora dels senders o dels circuits o de les infraestructures habilitades a tal efecte.

Pel que fa a les landes, es vetllarà a llur dinàmica, en particular en les zones de reproducció de gal·liformes. Pel que fa al risc d'incendi, es vetllarà a controlar la dinàmica de la landa de bàlec (*Genista balansae subsp europaea*) de la solana. L'òrgan de gestió durà les gestions convenients en col·laboració amb els departaments competents de Govern.

L'òrgan rector, a proposta de l'òrgan de gestió, a qualsevol moment pot limitar l'accés als hàbitats d'interès més amunt esmentats.

Secció 3. Patrimoni cultural

Article 17. *Conservació i restauració del patrimoni cultural*
Es tracta de conservar i recuperar el patrimoni arquitectònic (orris, cabanes, pletes...) i industrial (infraestructures vinculades a l'antiga explotació del ferro,...).

Es fomenta la recerca sobre el patrimoni etnogràfic, la història i la cultura popular vinculada al parc natural en col·laboració amb els departaments competents de l'administració i AR+I (usos tradicionals de les plantes, toponímia,...).

Es potencia el patrimoni cultural del parc natural amb la seva interpretació, tot i vetllant a la seva conservació i restauració.

Es col·labora amb el departament de Patrimoni Cultural de Govern per a la definició de les polítiques de protecció i conservació d'aquest patrimoni en el marc del desenvolupament de l'ecoturisme i del turisme cultural.

Capítol IV. Ús públic

Article 18. *Directius generals*
L'ús públic s'entén com l'exercici del dret dels ciutadans a gaudir de les diverses activitats culturals, pedagògiques o d'oci que l'òrgan de gestió del parc natural posa a la seva disposició, buscant un alt nivell de qualitat dels serveis i dels equipaments, compatibilitzant les activitats desenvolupades amb l'objectiu principal de preservació i conservació dels valors naturals i culturals de l'espai natural.

Les normes que regulen l'ús públic del parc natural integren el present Pla rector i s'exposen a continuació. Cada any, s'aprova un Pla de millores del sistema de qualitat ambiental i turística elaborat per un Comitè de Qualitat.

La declaració de l'àrea com a parc natural, així com l'obertura d'un refugi guardat pot influir en el nivell de freqüentació dels visitants. Per tant, és cabdal gestionar els fluxos de visitants i adaptar-los als objectius de conservació i protecció del patrimoni natural i cultural. Tenint en compte la zonificació, es tracta d'adequar la demanda a la capacitat de càrrega i a la capacitat d'acolliment i per tal de donar uns serveis de qualitat, així com difondre una informació adaptada a cada tipus de públic.

Els objectius bàsics de gestió de l'ús públic són:

a) Compatibilitzar l'ús públic amb els objectius de conservació, protecció i millora dels valors naturals i culturals.
b) Promoure el coneixement dels valors naturals i culturals.
c) Proposar uns serveis de qualitat, adaptats als diferents públics.
d) Canalitzar la demanda mitjançant la gestió d'ofertes alternatives
e) La comunicació i la promoció d'activitats han d'ésser compatibles i supeditades a una gestió sostenible de l'ús públic i una conservació dels valors patrimonials del parc natural.

Dipòsit legal: AND.2-2015

Els principis d'actuacions són:

A. Controlar la freqüentació.
B. Proporcionar els mitjans necessaris per gaudir i tenir contacte amb la natura, tenint en compte els aspectes culturals, educatius i científics, enriquint i especificant els purament turístics i recreatius del parc natural, i per aquest motiu:
- establir els mecanismes adequats d'acolliment i informació dels visitants.
- promoure, mitjançant diferents sistemes, la interpretació dels valors naturals i culturals del parc natural, tot i concentrant a l'exterior dels límits del parc natural els equipaments i serveis de gran envergadura.
- limitar la creació de nous serveis i equipaments que no permetin regular la freqüentació per tal d'evitar massificacions.

C. Basar qualsevol actuació en la realització d'estudis tècnics sobre la capacitat d'acollida i la capacitat de càrrega de les zones afectades.

Article 19. *Regulacions*
L'òrgan de gestió controla la freqüentació i defineix si escau, la capacitat d'acolliment per cada zona.

A proposta de l'òrgan de gestió, l'òrgan rector pot limitar l'accés del parc natural quan es detecti un principi d'impacte incompatible amb l'objectiu principal de conservació i preservació del patrimoni natural i cultural del parc natural.

En aplicació dels articles 9 i 10 de la modificació de l'Ordinació de modificació de l'ordinació reguladora de l'accés al medi rural i natural mitjançant la xarxa de camins i senders a la parròquia d'Ordino:

- L'accés motoritzat es considera activitat no permesa en tot el parc natural, excepte:
  • a la zona ZUE1, on l'accés motoritzat es considera activitat permesa. En aquesta zona es podrà regular-ne l'accés a qualsevol moment de l'any segons el nivell de freqüentació, en particular els mesos de juliol i agost, així com en cas de risc d'allau. El Comú d'Ordino o els departaments competents de Govern definiran les condicions d'accés.
  • a les zones ZUE2 i ZUE3 la circulació motoritzada es considera com una activitat permesa baixant del Cap dels Graus. La circulació motoritzada es considera activitat no permesa pujant cap al Cap dels Graus:
- entre les 8:30h i les 18:00h, els mesos de juny, juliol, agost i setembre.
- quan la pista d'accés al cap dels Graus estigui parcialment o totalment coberta de gel i/o de neu amb un gruix de neu superior a 3 cm.

No hi haurà cap limitacions d'accés motortitzat pels actors següents:

- els ramaders de la parròquia, inscrits al Padral, per la gestió ramadera en el sí del parc natural,
- els caçadors en acció de caça,
- els agent del Comú d'Ordino,
- els agents de l'administració central per treballs tècnics,
- els investigadors sota convenis de col·laboració o amb autorització de l'òrgan de gestió,
- els cossos especials,
- el gestor i el personal tècnic del refugi guardat.

El gestor i el personal tècnic del refugi guardat podrà pujar amb giny motoritzat per l'abastiment i la gestió de residus del refugi, a l'hivern amb giny motoritzat preparat per circular sobre la neu i el gel.

Fora d'aquests períodes o condicions, la circulació motoritzada de pujada, en aquestes dos zones es considera com una activitat permesa.

• L'accés motoritzat a la ZUE4, es considera com una activitat autoritzable.

No es pot ampliar la xarxa de pistes i camins en tota l'àrea del parc, excepte per raons de gestió i en particular en el cas de la gestió dels fluxos de visitants, quan se sobrepassin la capacitat d'acolliment o la capacitat de càrrega admissibles, en totes les zones a excepció de les zones de reserva per acord de l'òrgan rector o a iniciativa de l'òrgan de gestió, per l'accés a zones d'interpretació i d'observació del paisatge i de la fauna (miradors) o del patrimoni cultural. Es podrà reservar alguns accessos exclusivament a les persones acompanyades amb guies acompanyant en muntanya o guies de muntanya acreditats.

Dipòsit legal: AND.2-2015

Article 20. *Equipaments i infraestructures d'ús públic*
20.1. El departament d'Agricultura, Medi Ambient i Sostenibilitat del Comú és la seu de l'òrgan de gestió.

20.2. La Casa de la Muntanya i el centre d'interpretació In Naturam, són els llocs on es difon l'educació ambiental i la interpretació dels valors naturals del paisatge. Les escoles poden reservar unes visites guiades al parc natural de la vall de Sorteny que permeten concretar la interpretació dels valors naturals i culturals.

20.3. La caseta d'informació de la Canya de la Rabassa, situada en la zona ZUE1, és la zona d'acolliment i informació del visitant, està situada a l'entrada de la pista d'accés al cap dels Graus. És el punt de partida de diversos itineraris turístics i itineraris d'interpretació (amb guies o autoguiats).

20.4. El jardí botànic (temàtic) i el jardí de roques accessibles al públic amb diversitat funcional ofereix una bona mostra de la flora subalpina i alpina dels Pirineus, com de la geologia del país.

20.5. Els refugis del parc natural són dos: el refugi guardat Borda de Sorteny i la cabana de l'orri de les Cebes.

Un conveni firmat entre el Comú i el Govern delega al Comú d'Ordino la gestió del refugi guardat que es gestiona per concessió.

El refugi serveix de punt d'informació i d'interpretació.

20.6. Els senders d'accés permesos són:

- aparcament la Canya de la Rabassa - Cap dels Graus
- cap dels Graus - refugi Borda de Sorteny
- cap dels Graus - Planell dels Beços- Pleta de Duedra - estany de l'Estanyó
- refugi Borda de Sorteny - estany de l'Estanyó
- refugi Borda de Sorteny - Planell del Quer - mirador del Grau de la Llosa
- refugi Borda de Sorteny - pas de la Serrera - collada dels Meners - pic de la Serrera
- estany de l'Estanyó - pic de l'Estanyó
- estany de l'Estanyó - collada de Ferreroles
- pic de l'Estanyó - pic de la Cabaneta - collada dels Meners
- riu de la Cebollera - Portella del Forn - Pleta del Racó - Planell del Quer
- tot sender interpretatiu o tot sender d'accés a les zones d'interpretació del paisatge i d'observació de la fauna com poden ser els miradors, en particular el sender d'accés al mirador del Grau de la Llosa.

Article 21. *Interpretació i educació ambiental*
21.1. El parc natural consta d'un servei oficial de guies.

21.2. La realització d'activitats guiades, de caràcter educatiu, interpretatiu, esportiu o altres, per part de persones físiques o d'empreses privades, es considera com a activitat autoritzable.

L'òrgan de gestió del parc natural autoritza aquestes activitats en base a una memòria explicativa on consti com a mínim el nom i la titulació de cada guia, que ha de ser reconeguda, un descriptiu de les activitats desenvolupades per la persona física o l'empresa en l'àmbit del Parc i en particular els recorreguts, el nombre màxim de persones per visita i una planificació orientativa de les visites.

L'autorització es dona sempre i quan el guia o els guies de l'empresa hagin efectuat un curset de formació homologat per l'òrgan de gestió del Parc que serà acreditat per un certificat. Aquesta autorització podrà comportar unes limitacions en quan als recorreguts, al nombre de persones i la freqüència de les sortides guiades, així com els mecanismes de control segons l'activitat desenvolupada.

En cas de silenci administratiu, s'entendrà que la sol·licitud queda denegada.

La durada de l'autorització és de un any renovable per simple demanda amb la presentació si escau de l'actualització de la memòria explicativa.

En el cas d'una limitació de l'accés dels visitants a alguna zona del Parc d'accés permès o autoritzable, es donarà prioritat als visitants acompanyats per guies, persones físiques o empreses acreditades.

Dipòsit legal: AND.2-2015

21.3. La interpretació dels valors naturals i culturals genera un canvi de comportaments i permet una conscienciació i una participació més importants pel que fa a la conservació del patrimoni natural i cultural. L'òrgan de gestió del parc natural disposa de diverses eines per tal de promoure la interpretació. Aquestes eines són:

a) el centre d'interpretació *In Naturam*
b) els itineraris interpretatius del parc natural
c) la Casa de la muntanya
d) el jardí botànic i el jardí de roques
e) el servei de guies.
f) els altres itineraris interpretatius de la parròquia

Article 22. *Activitats esportives i recreatives*
22.1. Principis generals

Les pràctiques esportives i recreatives estan sempre supeditades als interessos de conservació, de recerca i d'aprofitament sostenible i en particular a la normativa específica de cada zona, a la Llei de conservació del medi natural, de la biodiversitat i del paisatge com a tot reglament d'aplicació que en derivi.

De forma genèrica, l'òrgan de gestió està habilitat a autoritzar qualsevulla activitat esportiva o recreativa, a excepció dels casos on s'explicita que aquesta competència és de l'òrgan rector.

Les excursions eqüestres són permeses pels camins marcats, en tot l'àmbit del parc natural.

Per raons de conservació, seguretat o afluència excessiva en determinades èpoques i/o circumstàncies, l'òrgan rector, a proposta de l'òrgan de gestió, pot establir l'autorització d'algunes activitats per practicar-les a tot el parc natural, a excepció de les zones de reserva.

Les pràctiques esportives de competició es consideren activitats autoritzables; en cas de grans esdeveniments, es regulen per la legislació corresponent.

Es podran exigir a més, unes condicions particulars, mirant:

- que no presentin incompatibilitats amb altres activitats,
- que siguin compatibles amb les normes definides en el Pla Rector.

A més a més de les consideracions precedents, les pràctiques esportives i recreatives estan sotmeses a la regulació establerta en l'Ordinació de modificació de l'ordinació reguladora de l'accés al medi rural i natural mitjançant la xarxa de camins i senders a la parròquia d'Ordino, a més a més de les restriccions que es puguin definir a continuació.

A continuació es detallen les regulacions de les activitats principals del parc.

22.2. Regulació del senderisme

S'entén per senderisme el recorregut a peu d'itineraris que transcorren per pistes o senders existents a l'actualitat.

L'obertura de nous senders es considera activitat no permesa en les zones de reserva, a excepció d'actuacions de gestió. A les altres zones té la consideració d'activitat autoritzable.

A les zones humides situades a les zones d'ús moderat i d'ús restringit, l'òrgan rector pot autoritzar l'obertura de senders interpretatius, si escau amb passera de fusta.

22.3. Regulació de l'alpinisme

S'entén per alpinisme l'ascens a pics elevats difícilment accessibles, l'escalada i les travesses d'alta muntanya per crestes o rutes sense camins marcats. Queda exclòs d'aquesta definició l'ascens als pics de la Serrera i de l'Estanyó pels camins marcats.

La pràctica de l'alpinisme a l'interior de les zones de reserva es considera activitat no permesa.

A la resta del parc, la pràctica de l'alpinisme es considera activitat autoritzable.

Dipòsit legal: AND.2-2015

22.4. Regulació de l'esquí de travessa, l'esquí nòrdic

L'esquí de travessa, l'esquí nòrdic es consideren activitats permeses només a les zones definides al plànol de l'annex núm. 3.

L'accés amb esquí de travessa, amb esquí nòrdic, a les zones humides definides al plànol de l'annex núm. 2 es considera activitat permesa sempre que el gruix del mantell nival superi els 20 cm.

No obstant això, l'òrgan de gestió pot prohibir l'accés a qualsevol zona del parc amb esquí de travessa, amb esquí nòrdic, a qualsevol moment per raons tècniques i, en particular, per raons de conservació i protecció d'espècies de fauna salvatge seguint directius del departament de Govern encarregat d'aquesta gestió.

No es permet la pràctica de l'esquí de travessa o de l'esquí nòrdic, acompanyat d'una mascota a la zona de reserva ZRE3 així com pel camí d'accés al Planell del Quer i tota la zona del planell fins al mirador del Grau de la Llosa, a les zones alpines del Forn, de l'Estanyó (cota superior a 2.400 m) i de la Cebollera (cota superior a 2.600 m).

22.5. Regulació del picnic

La pràctica del picnic amb equipament especial com taules plegables i altres equipaments associats es considera activitat no permesa en tot el parc natural fora dels llocs habilitats a tal efecte, però subjectes a la capacitat d'acolliment.

L'òrgan rector pot autoritzar de forma puntual el muntatge d'equipaments, per a l'organització d'esdeveniments populars, en zones d'ús moderat o d'ús especial.

No s'autoritza la instal·lació de noves àrees de picnic a l'interior del parc, a excepció de les zones d'ús especial. L'òrgan de gestió definirà si escau aquestes noves àrees que s'aprovaran per l'òrgan rector.

22.6. Regulació de les sortides amb raquetes de neu

Les sortides amb raquetes de neu es consideren activitats permeses només a les zones definides al plànol de l'annex núm. 3.

L'accés amb raquetes de neu a les zones humides definides al plànol de l'annex núm. 2 es considera activitat permesa sempre que el gruix del mantell nival superi 20 cm.

No obstant això, l'òrgan de gestió pot prohibir l'accés a qualsevol zona del parc amb raquetes de neu a qualsevol moment per raons tècniques o de seguretat i en particular per raons de conservació i protecció d'espècies de fauna salvatge seguint les directius del departament de Govern encarregat d'aquesta gestió.

La caminada amb raquetes de neu acompanyat d'una mascota està permesa quan aquesta estigui subjectada amb corretja a partir de la zona ZUE4 i està limitada a les zones definides al mapa de l'annex número 3, però no es permet a la zona de reserva ZRE3 així com pel camí d'accés al Planell del Quer i tota la zona del planell fins al mirador del Grau de la Llosa, a les zones alpines del Forn, de l'Estanyó (cota superior a 2.400 m) i de la Cebollera (cota superior a 2.600 m).

22.7. Regulació de l'acampada i del bivac

S'entén per acampada lliure la pernocta al camp mitjançant la instal·lació de cabanes, tendes, caravanes, vehicles o qualsevol altre habitacle no permanent.

S'entén per bivac la pernoctació al camp sense cap instal·lació de les esmentades al paràgraf anterior.

L'acampada lliure es considera activitat no permesa de forma genèrica en tot l'àmbit del parc natural excepte a la tanca situada al darrere del refugi Borda de Sorteny, sempre que no hi hagi la presència de bestiar en aquest lloc. Excepcionalment, l'òrgan de gestió pot autoritzar acampades per a activitats professionals relacionades amb la gestió del parc natural amb treballs especials prèviament autoritzats pel mateix òrgan.

Amb excepció de les zones de reserva, es permet el bivac d'alta muntanya en zones de cota superior a 2.200 m entre les 18 hores i les 8 hores del dia següent i per un període màxim de una nit.

Dipòsit legal: AND.2-2015

22.8. Encesa de foc de campament

L'encesa de foc de campament és una activitat no permesa en tot el parc natural a excepció de la zona ZUE5 de la borda-refugi, on és una activitat autoritzable. Les condicions d'encesa de foc de campament són regulades per la normativa corresponent.

22.9. Regulació de l'accés amb bicicletes elèctriques, bicicletes tot terreny i altres ginys elèctrics

S'entén per bicicleta elèctrica tot tipus de bicicleta amb assistència elèctrica equipada de motor elèctric auxiliar amb bateria, incloent així les bicicletes tot terreny elèctriques.

L'accés motoritzat amb cotxes elèctrics està regulat per la normativa general del parc natural i les regulacions definides a l'article 19.

Està prohibit, en tot l'àmbit del parc natural, dipositar per helicòpter tot tipus de bicicletes, elèctriques o no i ginys elèctrics.

L'accés amb bicicletes elèctriques, bicicletes tot terreny i altres ginys elèctrics és una activitat permesa a les zones ZUE1, ZUE2, ZUE3 i ZUE4. No obstant, a la zona ZUE4, per raons de seguretat i en particular en moments de gran freqüentació pels senderistes, l'òrgan de gestió podrà prohibir-ne l'accés en qualsevol moment.

Queda una activitat autoritzable per l'òrgan de gestió a les zones d'ús moderat i d'ús restringit i una activitat no permesa a les zones de reserves i a les zones humides a excepció dels camins marcats que travessin aquestes.

Es podran autoritzar les activitats amb bicicletes elèctriques, bicicletes tot terreny i altres ginys elèctrics organitzades per un guia o una empresa de guies, habilitat per dur a terme aquest tipus d'activitat i acreditat pel parc natural. El guia o l'empresa de guies haurà de presentar al servei de Tràmits del Comú una sol·licitud d'accés amb bicicleta elèctrica, amb bicicleta tot terreny i altres ginys elèctrics en zones autoritzables, amb una memòria senzilla en nom de l'organitzador, exposant el nombre de persones, el recorregut, la data, els horaris i el(s) trajecte(s) de l'activitat.

Per tal d'assegurar la seguretat dels senderistes, la velocitat de baixada pels camins marcats no pot superar els 20km/h. En funció de la climatologia i de l'estat dels camins, l'òrgan de gestió podrà suspendre o aturar l'autorització de l'activitat sense preavís.

Queda prohibit portar bicicletes elèctriques, bicicletes tot terreny i altres ginys elèctrics fora de les zones de circulació autoritzades.

22.10. Regulació del bany i altres activitats en medi lacustre, en estany, rius i rierols

L'activitat de bany i tota altra activitat en medi aquàtic, que impliqui introduir-se, ja sigui dins de la làmina d'aigua o a la superfície de la mateixa, sigui amb motivació de lleure, esportiva o professional, són activitats no permeses en tot l'àmbit del parc natural.

Queden exempts d'aquesta limitació :

- els treballs d'investigació en medi aquàtic, autoritzats per l'òrgan de gestió,
- els agents de l'administració que, en virtut de les seves competències, exerceixen algun tipus d'activitat tècnica i/o de control del medi aquàtic,
- els pescadors que, complint amb la legislació vigent de pesca, únicament podran accedir dins la làmina d'aigua, en l'estany o els rius, descalçats de qualsevol tipus de calçat i amb l'únic objectiu d'extreure un filat o línia de pesca que ha quedat ancorada a la proximitat dels marges.

22.11. Regulació de l'ús de dron

L'enlairament o l'aterratge de dron és una activitat no permesa en tot l'àmbit del parc natural.

No obstant, l'òrgan de gestió podrà autoritzar el vol de dron de forma excepcional, prèvia presentació del pla de vol, en els casos següents:

- la filmació per reportatges,
- els treballs d'investigació,
- el seguiment de curses de muntanya autoritzades.

Dipòsit legal: AND.2-2015

L'òrgan de gestió o els departaments de Govern podran dur a terme les actuacions de gestió amb dron que considerin oportunes o imprescindibles en tot l'àmbit del parc natural, en particular per operacions de vigilància.

22.12. Regulació d'accés de les mascotes

El camí d'accés al refugi guardat des de l'aparcament de la Canya de la Rabassa es considera com a camí públic comunal on s'apliquen les ordinacions reguladores d'inspecció i control de tinença d'animals de companya. L'òrgan de gestió, previ acord de l'òrgan rector, podrà limitar l'accés dels animals de companya al parc natural.

La fauna salvatge està present en tot l'àmbit del parc natural, tot i que sigui difícil de veure, la majoria d'espècies estan reconegudes a nivell nacional com a protegides, raó per la qual les mascotes han de ser subjectades amb corretja en tot l'àmbit del parc a excepció:

- dels gossos d'atura, el propietari del qual tingui bestiar pasturant al parc natural
- dels gossos en operació cinegètiques degudament autoritzades
- dels gossos d'una administració pública en operació especial.

A l'hivern però, es limita l'accés de les mascotes a les zones definides als articles 22.4 i 22.6.

Les mascotes no es poden banyar en tot l'àmbit del parc natural, sigui a l'estany o als rius i rierols.

La recollida dins de bosses o altres embolcalls impermeables degudament tancats de les femtes de gos és obligatòria a les zones ZUE1, ZUE2, ZUE3, ZUE4, com a tots els camins del parc natural. S'hauran de llançar en papereres o contenidors.

Les mascotes no han de pertorbar el bestiar.

Article 23. *Regulació de l'aparcament*
El parc natural consta de dos aparcaments, l'un se situa a la Canya de la Rabassa, entrada del parc natural (ZUE1), i l'altre al cap dels Graus (ZUE3), l'accés als quals està regulat.

L'aparcament de vehicles de tot tipus fora d'aquestes zones està prohibit després de les 22h00 i fins a les 6h00, tret de les actuacions de gestió o de salvament i dels vehicles que pertanyin a les persones que pernoctin al refugi guardat.

L'aparcament d'autocaravanes a les zones ZUE1, ZUE2 i ZUE3 no està permès.

Capítol V. Regulació dels usos tradicionals

Article 24. *Ramaderia*
Es considera la ramaderia com una activitat tradicional imprescindible per al manteniment de la qualitat de les pastures d'alta muntanya amb una influència en la distribució i l'existència d'algunes comunitats vegetals que afavoreixen la biodiversitat i per aquesta raó es fomentarà la ramaderia al parc. La determinació de la capacitat de càrrega de les zones de pastura permet optimitzar-ne l'ús tot i respectant els objectius bàsics de conservació i de protecció de les espècies vegetals d'interès.

La Taba d'Ordino és el document que regula l'aprofitament de les pastures comunals de la parròquia i, en particular, les pastures comunals situades als límits del parc natural.

Al Consell de la Taba, que té lloc el dimecres abans de la setmana de Carnaval, es determinen si escau, les rutines i les dates a les quals el bestiar gros (vacada i eugassada comunal) i el bestiar menut poden entrar i sortir del *cortó* de Sorteny, els límits del qual se situen íntegrament al territori del parc natural.

L'òrgan de gestió pot presentar al Consell de la Taba una proposta de gestió de l'aprofitament de les pastures comunals del Parc natural, amb la consulta prèvia dels ramaders de la parròquia d'Ordino (Taula d'Agricultura).

Dipòsit legal: AND.2-2015

Mentre sigui el bestiar a la zona del parc natural, els ramaders, els vaquers i els eugassers estan autoritzats a l'accés rodat a les zones ZUE2 i ZUE3 així com a la zona ZUE4, prèvia autorització de l'òrgan de gestió, exclusivament per la càrrega de bestiar.

Mentre peix el seu bestiar en el territori del parc natural, un ramader pot accedir, per necessitats tècniques o sanitàries, a tot el territori del parc natural, incloses les zones de reserva quan el seu bestiar peix en aquestes zones.

Article 25. *Caça*

25.1. Consideracions generals

Les activitats cinegètiques han de respectar la normativa vigent en matèria de caça. Totes les decisions vinculades amb l'activitat cinegètica són preses per l'òrgan competent, que es constitueix i es reuneix d'acord amb el que estableix la normativa vigent en la matèria.

25.2.El pla de gestió

Els límits del parc natural fixen la unitat de gestió cinegètica amb què s'aplica el pla de gestió de les espècies caçables. Aquest pla és redactat pel Ministeri de Govern competent.

25.3. Les activitats tècniques

El Departament de Govern competent per la regulació de la caça coordina les activitats tècniques vinculades amb la gestió de les espècies caçables.

25.4. L'aplicació dels plans de caça

D'acord amb el que estableix la normativa vigent en la matèria, l'òrgan competent pot acordar la captura de determinades unitats de les espècies sotmeses al pla de caça segons el que fixi el pla de gestió de les espècies caçables.

Article 26. *Pesca*

26.1. Consideracions generals

Les activitats relacionades amb les poblacions aquàtiques han de respectar la normativa vigent en matèria de pesca. Totes les decisions vinculades amb l'activitat aquàtica són preses per l'òrgan competent, d'acord amb el que estableix la normativa vigent en la matèria.

26.2. El pla de gestió

El departament de Govern competent en la gestió de la pesca elabora el pla de gestió de les espècies aquàtiques al parc.

26.3. Les activitats tècniques

El departament de Govern competent en la gestió de la pesca coordina les activitats tècniques vinculades amb la gestió de les espècies aquàtiques.

26.4. L'aplicació dels plans de pesca

D'acord amb el que estableix la normativa vigent en la matèria, l'òrgan competent pot acordar l'establiment d'un pla de pesca de les espècies pescables segons el que fixi el pla de gestió.

Article 27. *Aprofitaments fustaners*

La gestió forestal del parc, basada sobre el criteri del torn biològic, està supeditada a la normativa de la zonificació, al Pla tècnic de gestió i millora forestal i al Pla de prevenció d'incendi forestal de la parròquia.

L'ús de fusta morta per al foc es considera ús permès només a la zona d'ús moderat ZUM2. A la resta del territori es considera ús no permès.

La talla d'arbres i arbusts així com les enceses de focs per treballs forestals o agrícoles son activitats autoritzables en tot el parc natural.

Dipòsit legal: AND.2-2015

Article 28. *Apicultura*
La implantació d'arnes al parc natural és una activitat autoritzable. L'autorització es dona mitjançant una concessió temporal de terreny públic, durant l'època de florida de la vegetació.

Per donar l'autorització d'implantació temporal, cal que l'apicultor compleixi els requisits del reglament vigent de regulació de l'activitat apícola. Es podran autoritzar assentaments apícoles en totes les zones a excepció de les zones de reserva. Tanmateix és condició necessària que disposin d'una assegurança vigent per cobrir possibles danys a tercers.

En el cas de la comercialització dels productes derivats, la promoció dels productes es regirà seguint els criteris definits en l'article 30.

Article 29. *Collita de bolets i fruits*
La collita de fruits del bosc i de bolets es considera activitat permesa a tot el parc natural a excepció de les zones de reserva; l'ús d'eines especials està prohibit per collir qualsevol fruit; la collita dels bolets només es pot practicar mitjançant un ganivet, tota altra eina està prohibida.

Capítol VI. Comunicació i promoció

Article 30. *Definició de criteris*
30.1. Les actuacions de comunicació i promoció han de potenciar l'acostament del públic als valors patrimonials del parc natural, sempre de forma compatible amb la conservació d'aquests i amb l'ordenació general de l'ús públic definida al capítol IV. L'òrgan de gestió avaluarà tots els serveis i els productes turístics en coherència amb els objectius de conservació i protecció patrimonial del Parc en col·laboració amb els departaments de Turisme del Comú i de Govern, com amb Andorra Turisme.

30.2. La utilització del parc natural (els logos o qualsevol material de promoció o de comunicació del parc natural) com a reclam comercial aliè al parc natural per una entitat privada, independentment del suport utilitzat, necessita l'autorització explícita de l'òrgan de gestió.

30.3. La web de Sorteny: www.sorteny.ad és el principal suport d'informació del parc natural.

30.4. L'Oficina de Turisme, la caseta d'informació del parc natural i el refugi guardat són els principals punts d'informació del parc natural.

30.5. Es cercarà la implicació d'establiments i institucions públiques i privades, tant d'àmbit parroquial com nacional, per a la promoció de l'espai, així com la dels col·lectius i entitats relacionades amb el desenvolupament de les diferents activitats d'ús públic (federacions i clubs esportius, per exemple), amb l'objectiu d'adaptar els continguts divulgatius i informatius a les seves demandes, i utilitzar els seus mitjans específics de comunicació (revistes especialitzades, etc.) per a tasques informatives.

30.6. Es potenciarà l'utilització de serveis i productes d'origen i d'explotació local, especialment dels produïts amb sistemes tradicionals amb una producció sostenible, cercant la màxima qualitat.

30.7. La web de la Reserva de biosfera d'Ordino és un altre suport de difusió de la informació.

Capítol VII. Regulació de la recerca i planificació de la gestió

Article 31. *Regulació de la recerca*
31.1. L'activitat de recerca està directament vinculada a l'objectiu principal de conservació i de protecció dels valors naturals del parc natural, per tant s'ha de fomentar aquesta activitat tot i planificant-ne les prioritats per tal d'optimitzar la gestió del parc natural.

31.2. Per molt que les activitat d'investigació no solen ser de caràcter agressiu per al medi ambient, es tracta de compatibilitzar les actuacions en particular a aquelles zones de protecció especial, com les zones de reserva.

Dipòsit legal: AND.2-2015

Per tal de tenir els coneixements necessaris per dur a terme una gestió eficient dels sistemes naturals i els valors culturals del parc, la realització de treballs científics d'investigació es considera activitat autoritzable a tot el parc, unes presentacions i valoracions prèvies del projecte de recerca a l'òrgan de gestió, que ha de consultar l'òrgan rector i el comitè consultiu, en particular els assessors científics competents.

Si l'activitat de recerca afecta una zona de reserva, s'ha de justificar la necessitat de fer-la en aquesta zona.

Els criteris d'aprovació d'aquestes activitats a les zones de reserva són:

a) competència de l'equip de recerca.
b) objectius de la recerca.
c) mètodes i material emprats.

La instal·lació de càmeres fixes per a la filmació es considera activitat autoritzable a tot el Parc.

Tot el que s'exposa en aquest apartat és sense perjudici de les competències del Govern.

Article 32. *Col·laboracions*
32.1. Per tal de millorar i optimitzar la gestió tècnica del Parc, s'establiran convenis de col·laboració amb els altres espais naturals protegits del país, els centres d'investigació del país i en particular el Andorra Recerca + Innovació (AR+I) i amb els altres espais naturals protegits del país com els frontalers.

32.2. L'òrgan de gestió promourà l'establiment de convenis de col·laboració amb les universitats o institucions de recerca, públiques o privades, que incloguin el Principat d'Andorra al seu àmbit d'actuació, per tal d'assolir el millor desenvolupament de la recerca sobre els valors del Parc. Es donarà prioritat a l'estudi del patrimoni arqueològic agroramader, dels hàbitats i de les espècies florístiques i faunístiques d'interès seguint uns protocols estandarditzats i consensuats, a la formació del personal tècnic, a la comunicació i la promoció dels valors naturals i culturals així com a la recerca aplicada a la gestió, en particular pel que fa a la resolució de problemes d'impactes ambientals.

Article 33. *Planificació de la gestió*
A principi de cada mandat comunal, l'Òrgan rector aprova la planificació de la gestió per un període de quatre anys, amb l'aprovació del Pla d'actuació del present Pla rector.

No obstant això, l'òrgan de gestió presenta anualment un balanç de la gestió per tal de permetre l'actualització del pla de gestió i la programació de les actuacions a dur a terme per a l'any següent, així com el pressupost provisional corresponent.

L'òrgan rector aprova anualment la gestió de l'òrgan de gestió i la planificació de la gestió per a l'any següent, seguint l'estat d'avançament de les actuacions programades els anys anteriors en el Pla d'actuació, els conceptes genèrics del qual s'exposen en el capítol X.

Article 34. Comitè científic
El Comitè científic del parc natural, zona central de la Reserva de biosfera d'Ordino, és el mateix Comitè científic de la Reserva de biosfera d'Ordino.

Caldrà establir uns processos participatius dinàmics entre científics (intercanvis transfronterers), gestors, actors i ONG's de protecció de la natura.

Capítol IX. Règim sancionador

Article 35. *Regulació de determinades activitats*
La regulació de determinades activitats que es puguin dur a terme en els límits del parc natural es precisa en l'ordinació reguladora de determinades activitats al parc natural de la vall de Sorteny.

Dipòsit legal: AND.2-2015

Capítol X. Pla d'actuació

Article 36

36.1. Principis general de la planificació de la gestió

El parc natural integrant la Xarxa Maragda, el Pla d'actuació, elaborat per quatre anys, segueix les línies del Consell d'Europa de protecció i conservació del patrimoni natural, en particular pel que fa als hàbitats i les espècies d'interès comunitari, així com l'objectiu principal del parc natural definit en el present Pla rector, de conservació i protecció dels valors naturals i culturals (Article 1). Aquest objectiu preval sobre qualsevol altre i es defineixen els preceptes següents :

Conservar i preservar els paisatges, la diversitat d'hàbitats i d'espècies i el patrimoni cultural, duent a terme els treballs tècnics d'inventari i el monitoratge dels elements d'interès natural i cultural, així com les operacions de protecció, de recuperació i de restauració necessàries. La divulgació i la sensibilització del públic i en particular l'educació ambiental són cabdals per assolir aquest objectiu.

El parc natural, com a àrea central de la Reserva de biosfera d'Ordino, participa al desenvolupament socioeconòmic de la parròquia i del país tot i respectant els principis de sostenibilitat, sempre en coherència amb el primer objectiu. El Sistema de Qualitat Ambiental i Turística permet millorar la gestió de l'ús públic.

Dur a terme la gestió dels aprofitaments i de l'ús públic amb una aproximació socioeconòmica i sectorial, desenvolupant de forma sostenible, uns serveis i equipaments de qualitat, respectant la capacitat d'acolliment i de càrrega de cada ambient seguint en particular els objectius del Sistema de Qualitat Ambiental i Turística.

Tothom ha de poder gaudir del parc natural com a bé comú, tot i respectant els preceptes de conservació i de preservació. Es planteja una estratègia de comunicació en col·laboració amb els professionals del turisme.

Es fomentarà una millor participació de tots els usuaris del parc natural a la gestió de l'espai natural (Comitè Consultiu, voluntariat), en particular en el marc de la Reserva de biosfera d'Ordino.

Establir un procés participatiu i una comunicació clara amb tots els actors, per una gestió sostenible, considerant el parc natural com a patrimoni comú i zona central de la Reserva de biosfera d'Ordino.

La natura no tenint fronteres, es tindrà en compte el context pirinenc, fomentant una cooperació nacional amb una optimització dels recursos humans i financers, en particular en el marc de la Casa de la Muntanya i una cooperació transfronterera, col·laborant amb els espais naturals protegits veïns i els centres d'investigació (AR+I, Universitats,...), en el marc de la xarxa pirinenca d'espais naturals protegits RED BIO, el Parc Pirinenc de les Tres Nacions, FLORALAB+, etc.

Col·laborar amb d'altres espais naturals protegits, centres de recerca i organismes dedicats a l'estudi, la protecció i la conservació del patrimoni natural i cultural, tant a nivell nacional com a nivell transfronterer i pirinenc, fomentat els intercanvis tècnics i estratègies compartides de desenvolupament socioeconòmic.

36.2. Requeriments generals

Amb una aproximació integradora tant ecològica com socioeconòmica i considerant els diferents objectius del parc natural, com a sistema complex on cal compaginar de forma pluridisciplinària la convivència entre els diferents actors que interactuen amb el medi natural, la gestió del parc natural se centrarà en:

- conèixer la diversitat biològica i el funcionament del paisatge i dels ecosistemes,
- conèixer, investigar, conservar i interpretar el patrimoni cultural,
- definir les modalitats tècniques i administratives per a l'aplicació de les normes de conservació i protecció del patrimoni natural i cultural definides en el Pla rector i les diferents ordinacions comunals, tot i garantint la integritat dels bens i de les persones, col·laborant amb els cossos especials de l'administració central,
- col·laborar amb els sectors econòmics, en el marc de la Reserva de biosfera d'Ordino, tenint en compte l'estatut d'espai de la xarxa Maragda, a nivell europeu, per una gestió sostenible i integrada dels recursos naturals i culturals, fomentant uns processos participatius,
- definir un alt nivell de qualitat de serveis i de les infraestructures,
- desenvolupar els intercanvis tècnics a nivell nacional com internacional (Xarxa GREEN, Parc Pirinenc de les Tres Nacions,...).

Dipòsit legal: AND.2-2015

La planificació de qualsevol actuació haurà de complir els requisits següents:

- prioritzar les actuacions de conservació que permetin optimitzar la gestió tot i privilegiant les actuacions de menor impacte,
- dissenyar tot projecte amb coherència amb la identitat natural i sociocultural del territori,
- analitzar sistemàticament tots els components i el funcionament, així com les relacions ecològiques amb l'entorn natural per tal de determinar la compatibilitat d'un projecte amb els objectius del parc natural i altres usos,
- aplicar el principi de precaució,
- avaluar les incidències de l'actuació sobre l'estat de conservació i el risc de pèrdua de diversitat biològica tot i tenint en compte l'històric del territori i en particular els equilibris agroramaders,
- definir un nivell òptim de vigilància,
- definir els criteris de maneig i els indicadors que permetin prevenir, mitigar, controlar, avaluar i corregir els impactes ambientals o els efectes negatius causats pel desenvolupament de qualsevol actuació,
- tenir una relació sistematitzada de les actuacions, distingint les de la conservació i restauració de les del manteniment de les infraestructures i equipaments.

A continuació s'exposa la planificació de les actuacions previstes pels pròxims quatre anys, seguint una aproximació sectorial basada en els objectius estratègics més amunt definits.

Per cada concepte, es donen en primer lloc els principis directors que orienten la programació, després s'exposen les actuacions i llur planificació anyal. Cada any s'avaluarà l'avançament de cada actuació i s'adaptarà la planificació si escau.

Article 37. *Pla d'actuació*

37.1. Estat legal

L'article III, apartat d/. de l'Ordinació del parc natural de la vall de Sorteny preveu que "el Pla rector té vigència fins a la finalització del mandat comunal, llevat que amb anterioritat a dita finalització es derogui".

A cada canvi de legislatura s'aprova un nou Pla rector i es presenta un Pla d'actuació, en el present cas pel període 2024-2027 a l'Òrgan rector, prèvia consulta del Comitè Consultiu i posterior aprovació per la Junta de Govern del Comú.

Cal tenir en compte que les zones humides del parc natural integra la Llista de les zones humides d'importància internacional de RAMSAR i que el parc natural fa part de la Xarxa Maragda. Per fi, el parc natural es defineix com a zona central de la Reserva de biosfera d'Ordino. En el marc del Parc Pirinenc de les Tres Nacions, s'estudiarà la viabilitat d'una Reserva de biosfera transfronterera, on el parc natural faria part del conjunt de les zones centrals de la mateixa.

A continuació es presenta un quadre resum de les actuacions de gestió de l'estat legal:

Codi	Descriptiu	2024	2025	2026	2027
1EL1	Aprovar el Pla rector per un període de 4 anys, prèvia consulta del Comitè Consultiu i presentació per aprovació de la proposta a l'Òrgan rector	x			
2EL2	Aprovar el Pla d'actuació per un període de 4 anys, prèvia consulta del Comitè Consultiu i actualitzar-lo en funció de l'estat d'avançament de les actuacions programades i de les problemàtiques que puguin sorgir	x	x	x	x
3EL3	Declarar si escau, el parc natural com una de les zones centrals de la Reserva de biosfera transfronterera en el marc del projecte transfronterer de Parc Pirinenc de les Tres Nacions.			(x)	x
4EL4	Aprovar el Pla de gestió específic per la conservació i protecció dels hàbitats i de les espècies d'interès comunitari, en el marc de la Xarxa Maragda	(x)	x		

Dipòsit legal: AND.2-2015

37.2. Planificació sectorial

37.2.1. Patrimoni natural

Principis Directors

- inventariar, cartografiar, protegir i restaurar si escau, els hàbitats i en prioritat els hàbitats d'interès comunitari, els hàbitats rars, seguint l'enfocament integrador de l'ecologia del paisatge;
- inventariar, cartografiar, protegir i monitorar les espècies florístiques i en prioritat les espècies de la llista vermella de la flora d'Andorra amb màxim estatus d'amenaça (CR,EN,VU);
- editar a la web els resultats de la recerca;
- ordenar i controlar l'ús del territori (usos tradicionals i ús públic) per tal de garantir la conservació del patrimoni natural i cultural;
- millorar el funcionament ecològic dels ecosistemes (protecció, restauració,...), seguint en particular la dinàmica d'alguns hàbitats (boscos, landes, zones humides,...), sempre en el marc integrador de l'ecologia del paisatge;
- col·laborar amb els departaments de Patrimoni Natural i el Cos de Banders al seguiment de les espècies faunístiques i altres temes de competència de Govern;
- col·laborar en el marc del Parc Pirinenc de les Tres Nacions, de la xarxa RED BIO i el projecte FLORALAB+, amb els espais naturals protegits dels països veïns per al seguiment, protecció i conservació de les espècies;
- difondre els valors naturals mitjançant les sortides acompanyades pel guia acompanyant de muntanya i l'educació ambiental.

La cartografia dels hàbitats és una eina imprescindible per la gestió del patrimoni natural. Caldria seguint millorant la precisió de la cartografia existent (escala 1: 25.000) tant a nivell de la determinació de les diferents associacions vegetals (inventaris fitosociològics) com de la cartografia de les mateixes, sempre i quan els hàbitats considerats siguin d'interès o singulars (precisió del 1:5.000), El nivell de descripció dels hàbitats podrà arribar fins a la subassociació.

Cal continuar amb inventaris florístics i faunístics en tot el territori del Parc, en particular en zones poc prospectades com en algunes zones de les roques i les tarteres carbonatades, els hàbitats quionòfils, les landes, els prats alpins i subalpins, els boscos pioners en les sèries de vegetació subalpines i els boscos vells.

La inscripció de les zones humides del Parc en la llista de zones humides d'interès internacional de RAMSAR, justifica encara més una gestió conservatòria d'aquests ambients fràgils comportant hàbitats i espècies d'interès i jugant un paper funcional a nivell de l'aigua vessant. El monitoratge de les zones de més valor natural i/o funcional serà la base d'aquesta gestió.

D'altres hàbitats d'interès com el prat de dall del Pla de Sorteny estan sotmesos a canvis d'usos que poden afectar llur diversitat biològica, raó per la qual cal establir un monitoratge amb inventaris fitosociològics.

Cal seguir la dinàmica de la vegetació i en particular la landa de bàlec (*Genista balansae subsp. europaea*), els boscos madurs, el veladre (*Veratrum album*) i la bellerenca (*Heracleum sphondylium subsp. pyrenaicum*) mantenint la diversitat florística dels prats de dall, per un bon aprofitament pel bestiar i vetllar en controlar les espècies invasores com el seneci del Cap (*Senecio inaequidens*) en un radi mínim d'un km al voltant dels límits del parc natural.

Seguint els principis directors més amunt esmentats, el monitoratge de les poblacions d'espècies florístiques i faunístiques d'interès seguirà uns protocols unificats amb altres espais naturals protegits (SOCA, zones humides, amfibis i rèptils,...), amb el departament de Patrimoni Natural (comptatges, seguiment del trencalòs, de la perdiu blanca i perdiu xerra,...), amb Andorra Recerca i Innovació (AR+I) pel BMSAnd. S'adaptarà la programació del monitoratge als recursos humans i s'optimitzarà mitjançant uns convenis de col·laboració entre els parcs naturals. Es buscarà la millor forma de sistematitzar les dades i s'actualitzaran les diferents capes del SIG i en particular el mapa hàbitat amb el mapa de localització de les estacions de les espècies d'interès.

A continuació es dona un llistat pel monitoratge d'espècies faunístiques (vertebrats i invertebrats) i florístiques prioritàries:

Dipòsit legal: AND.2-2015

Fauna vertebrada d'interès:

Mamífers
L'almesquera (*Galemys pyrenaicus*) CR, la llúdriga (*Lutra lutra*) EN, el gat fer (*Felis sylvestris*) EN, l'ermini (*Mustela erminea*) VU, els micromamífers i tots els quiròpters (ratspenats).

Ocells
El gall de bosc (*Tetrao urogallus*) VU, el mussol pirinenc (*Aegolius funereus*), el picot negre (*Dryocopus matrius*), la perdiu blanca (*Lagopus muta*) VU, la perdiu xerra (*Perdix perdix subsp. hispaniensis*) EN, el pardal d'ala blanca (*Montifringilla nivalis*) EN, el trencalós (*Gypaetus barbatus*) EN, l'àliga daurada (*Aquila chrysaetos*) EN, l'àliga marcenca (*Circaetus gallicus*) NT, l'astor (*Accipiter gentilis*) VU, la gralla de bec vermell (*Pyrrhocorax pyrrhocorax*) VU, el bitxac rogenc (*Saxicola rubetra*) VU, la merla d'aigua (*Cinclus cinclus*) VU, l'escorxador (*Lanius collurio*) VU.

Amfíbis i rèptils
La sargantana pallaresa (*Iberolacerta aurelioi*) CR i el tritó pirinenc (*Calotriton asper*) VU; la sargantana vivípara (*Zootoca vivipara*), la musaranya d'aigua (*Neomys milleri*), la salamandra (*Salamandra salamandra*).

Fauna invertebrada d'interès:

Ropalòcers (BMSAnd) i altres grups
Pel que fa als ropalòcers, caldria fer en prioritat, en el marc del BMSAnd, el seguiment de les espècies catalogades amb estatus crític (CR), en perill (EN) i vulnerables(VU).

Caldria considerar altres grups com els aràcnids, fomentant els especialistes investigadors que vinguin a prospectar el parc natural, per tal de completar els catàlegs del patrimoni natural del parc i del país. Val a dir que molts invertebrats són bioindicadors cosa que justificaria certs esforços al respecte, de cara a la gestió conservatòria.

Flora d'interès:

Pel que fa al monitoratge de la flora d'interès, es dona prioritat a les espècies de flora protegides el llistat del qual es dona a l'annex núm. 5.2 (Llista vermella de la flora vascular del parc natural de la vall de Sorteny). El monitoratge es centrarà, seguint un planing establert pel Comitè científic, en particular en les espècies següents:

Draba tomentosa subsp. ciliigera, Draba nemorosa[1]*, Gagea soleirolii, Epilobium obscurum*[1]*, Galanthus nivalis, Galium odoratum, Gentiana occidentalis, Gnaphalium hoppeanum, Laserpitium siler*[1]*, Leucanthemum catalaunicum, Lepidium villarsii, Listera cordata, Myrrhis odorata, Pedicularis comosa*[1]*, Ornitogalum pyrenaicum, Potentilla frigida, Salix lapponum subsp. ceretana, Saxifraga clusii*[1]*, Saxifraga retusa, Sorbus chamaemespilus, Xatardia scabra, Woodsia alpina*[1].

[1] *per trobar*

La majoria de les actuacions de monitoratge s'han de realitzar de forma anual, a excepció del seguiment de la dinàmica de la vegetació que pot ser bianual o una vegada en el període de vigència del present Pla d'actuació.

A continuació es presenta un quadre resum de les actuacions de gestió i seguiment del patrimoni natural:

Codi	Descriptiu	2024	2025	2026	2027
5PN1	Inventari dels hàbitats i de la flora a les zones poc prospectades (hàbitats d'interès o rars i espècies de la llista vermella), implementant els catàlegs	x	x	x	x
6PN2	Inventari faunístic (mamífers, ocells, amfibis i rèptils, ropalòcers) per a la implementació dels catàlegs respectius	x	x	x	x
7PN3	Precisar el mapa hàbitat a escala 1: 5.000 pels hàbitats d'interès comunitari o rars	x	x	x	x
8PN4	Monitoratge de la flora d'interès	x	x	x	x

Dipòsit legal: AND.2-2015

9PN5	Seguiment de la fauna d'interès (en particular les espècies considerades per la xarxa Maragda) amb diferents col·laboracions (Patrimoni Natural, altres espais naturals, assessors)	x	x	x	x
10PN6	Monitoratge de les zones humides catalogades nivell 1 (i 2) que presentin impactes reals o potencials	x	x	x	x
11PN7	Monitoratge dels hàbitats d'interès i rars o dels hàbitats presentant espècies d'interès	x	x	x	x
12PN8	Implementació de les bases de dades	x	x	x	x
13PN9	Precisar la cartografia dels hàbitats en particular els hàbitats d'interès i rars amb SIG	x	x	x	x
14PN10	Seguiment de la dinàmica de les landes de bàlec (*Genista balansae subsp. europaea*), dels boscos vells, del veladre (*Veratrum album*) i altres espècies	x	x	x	x
15PN11	Col·laboració amb l'AR+I: BMSAnd i seguiment de la flora catalogada, projectes transfronterers i altres treballs de recerca aplicada a la gestió	x	x	x	x
16PN12	Eliminar el seneci del Cap (*Senecio inaequidens*) en una zona tampó de 1 km de radi al voltant dels límits del parc natural	x	x	x	x

37.2.2. Patrimoni cultural

Principis Directors

Els principis directors d'una política de conservació i preservació del patrimoni cultural al parc natural són:

- inventariar el patrimoni arqueològic agropastoral, també el que estigui vinculat a l'explotació de les mines de Ransol (infraestructures com els camins empedrats, els edificis) o les carboneres, així com el patrimoni natural amb caire més cultural com són els arbres singulars;
- estudiar les zones arqueològiques en col·laboració amb l'Àrea de Patrimoni Cultural del ministeri de Cultura, Joventut i Esports de Govern i els centres d'investigació (Universitats, CNRS o altres), planificar-ne si escau, la recuperació i la restauració, potenciant el voluntariat, per una millor interpretació, tot i garantint-ne la conservació;
- valoritzar aquest patrimoni mitjançant la creació de rutes d'interpretació i integrant-lo a l'educació ambiental
- editar els resultats de la recerca (web)

Els paisatges del parc natural deriven en part de la interacció de l'home amb la natura. Des de fa segles i fins a mitjans del segle XX, l'home explotava els recursos naturals per la seva supervivència (pastures obertes sobre el bosc – pastura extensiva o prats de dall, fusta - fusta d'obra, llenya, carbó -, mineral, collita de plantes comestibles pel bestiar i per l'home -fruits del bosc, bolets, plantes comestibles o medicinals,...).

La planificació de les rutines del bestiar plasmades sobre un document anomenat *La Taba* constitueix la base d'una gestió sostenible del territori del parc, és l'un dels pocs documents escrits de finals de segle XIX que s'hagin guardat al Comú.

En el *Manual Digest* d'Antoni Fiter i Rossell del 1748, es pot llegir "*...Las Montañas de les Valls.produeixen aïxi mateix abundancia de herbas, bons âtot bestiar gros, y menut,de ellas las mes Celebradas per altas son las seguents: La Montaña dels meners,o minerals, de ferro, la Montaña de Casamaña, la de Seturia,...*"(p.151, edició del Consell General del Principat d'Andorra, 2000). Es podria interpretar que es parla en primer lloc de la vall de Sorteny - l'explotació dels meners transita per aquesta per proveir les fargues implantades a Ordino: més en davant en el mateix text es pot llegir..."*se treballa en ellas bonissim ferro, en 5 fargas, que abasta de Mena la Montaña dels Meners, y de carbo sos boscos;...*").

Aquestes activitats tradicionals han generat la implantació d'unes infraestructures adaptades a les necessitats de gestió (orris, cabanes, pletes, aixoplucs, camins empedrats, parets de pedra seca de les feixes,...). Cal inventariar, interpretar, conservar i protegir aquest patrimoni agropastoral i industrial.

S'ha tramés tota una tradició oral com per exemple respecte a l'ús tradicional de les plantes, recordem que es venia a Sorteny per recollir plantes medicinals fins i tot des de Catalunya. Avui, s'està perdent el coneixement d'aquesta tradició, molt poques persones conserven en llur memòria l'ús tradicional de les plantes de muntanya, i poca gent puja a Sorteny per recollir comí, salsafraja, gençana. cal poder trametre aquesta tradició mitjançant suports didàctics com pot ser el jardí botànic, part del qual es pot dedicar a aquesta temàtica, així com altres centres de difusió (Casa de la Muntanya, el centre d'interpretació In Naturam,...).

Dipòsit legal: AND.2-2015

A continuació es presenta un quadre resum de les actuacions de gestió i seguiment del patrimoni cultural:

Codi	Descriptiu	2024	2025	2026	2027
17PC1	Inventari del patrimoni agropastoral, aprofitant les prospeccions d'hàbitats, de flora i de fauna.	x	x	x	x
18PC2	Inventari dels arbres singulars	x	x		
19PC3	Mantenir en el jardí botànic, unes zones temàtiques sobre l'ús tradicional de les plantes (en particular plantes medicinals)	x	x	x	x
20PC4	Potenciar unes rutes de descoberta del patrimoni cultural (incloent els arbres singulars) agropastoral i industrial, mirant alternatives a nivell de la col·laboració transfronterera (Parc Pirinenc de les Tres Nacions)	x	x	x	x
21PC5	Ampliació de l'oferta d'educació ambiental a la descoberta del patrimoni cultural (agropastoral, ús tradicional de les plantes) a les àrees d'interpretació i a la sortida de camp	x	x	x	x
22PC6	Recuperar alguna cabana, orri o paret de pedra seca seguint l'informe preceptiu de l'Àrea de Patrimoni Cultural del Ministeri de Cultura, Joventut i Esports potenciant el voluntariat		x	x	x

37.2.3. Aprofitaments

Els ecosistemes ofereixen uns serveis ambientals a la societat, sigui a nivell del subministrament (ramaderia, apicultura, collita, caça, aprofitaments hídrics) com el de la regulació (per exemple, qualitat de l'aigua (zones humides com a filtres naturals), la qualitat de l'aire amb els boscos,...) o fins i tot de serveis culturals (estètic, educatiu, espiritual, ...). Els aprofitaments estaran supeditats a la integritat funcional dels ecosistemes per tal de garantir aquests serveis ambientals.

Els principis directors de la gestió dels aprofitaments al parc natural són:

Principis Directors

- establir una comunicació clara amb cada sector
- analitzar les incidències ecològiques de cada aprofitament per tal de determinar la seva compatibilitat amb els objectius del parc natural i els altres usos existents;
- definir els criteris de gestió i de maneig així com els indicadors que permetin prevenir els impactes ambientals;
- aplicar el principi de precaució;
- planificar tot aprofitament en coherència amb la identitat natural i sociocultural del territori, tot i tenint en compte la història de l'ús del territori i la seva incidència sobre l'estat de conservació;
- compatibilitzar els aprofitaments amb les actuacions de conservació tot i privilegiant els de menor impacte en l'espai i en el temps;
- col·laborar amb Govern, pel que fa al seguiment dels projectes d'aprofitaments segons les competències.

Cal que els aprofitaments siguin unes activitats regulades, com és el cas de la ramaderia que segueix unes regles ancestrals establertes en la Taba d'Ordino. Tot i que s'hagi de potenciar la ramaderia al parc natural per tal de mantenir els equilibris i la funcionalitat dels sistemes naturals oberts.

Per tal de garantir la integritat funcional de les zones humides, es controlarà la dinàmica forestal en algunes zones humides del Pla de Sorteny. També cal tenir un control de la bona gestió de les pastures de forma extensiva i prevenir els impactes possibles del bestiar sobre els ambients fràgils que són les molleres, evitant una massificació en l'espai i en el temps, i en particular els trepitjaments excessius i l'eutrofització. Cal seguir també l'evolució del prat de dall del Pla de Sorteny (evitant una regressió cap a prats nitròfils). Cal mantenir les tanques del bestiar en particular a l'estret de l'Estanyó, al planell del Quer, al Pas de la Serrera.

La caça i la pesca són de competència de Govern, i per tant, només es proposa una col·laboració amb el Departament de Patrimoni Natural.

Cal continuar amb la col·laboració dels recomptes de fauna caçable (isards) i fer el seguiment dels danys provocats pel porc senglar i declarar-los, si escau.

Dipòsit legal: AND.2-2015

A continuació es presenta un quadre resum de les actuacions de gestió dels aprofitaments:

Codi	Descriptiu	2024	2025	2026	2027
23AP1	Controlar la dinàmica forestal en les zones humides del Pla de Sorteny		x		x
24AP2	Controlar les rutines del bestiar en particular en les zones humides aplicant protocols de valoració de l'estat de conservació de les mateixes	x	x	x	x
25AP3	Controlar l'estat sanitari del bosc de la solana (Pleta del Racó) així com dels boscos madurs i els boscos vells	x	x	x	x
26AP4	Controlar l'estat de conservació de les tanques del bestiar i restaurar el tancat de l'Estret de l'Estanyó	x	x	x	x
27AP5	Controlar la dinàmica del prat de dall amb inventaris fitosociològics periòdics	x	x	x	x
28AP6	Fer el seguiment dels possibles impactes ambientals de la captació d'aigua de la font de la Mata (tot i assegurant la protecció de la mateixa), en particular en base a l'estat de conservació dels hàbitats de les zones humides 02024012 i 02024009	x	x	x	x
29AP7	Col·laborar amb Patrimoni Natural als recomptes d'isards i altres inventaris faunístics si escau	x	x	x	x
30AP8	Fer el seguiment dels impactes del porc senglar i declarar els danys si escau per tal d'organitzar alguna batuda (Comitè Tècnic del Vedat de caça)	x	x	x	x
31AP9	Erradicar el barb roig de l'estany de l'Estanyó en col·laboració amb Patrimoni Natural	x	x	x	x

37.3. Gestió de l'ús públic

La gestió de l'ús públic des de l'any 2016 es fonamenta en el Pla d'ús públic del parc natural, basant-se sobre els preceptes següents:

Principis Directors

- compatibilitzar la planificació de l'ús públic amb el primer objectiu de conservació i protecció dels valors naturals i culturals;
- segons la zonificació, limitar les infraestructures d'ús públic i la massificació d'usuaris en base a les capacitats d'acolliment i la capacitat de càrrega;
- adequar les infraestructures i la informació per garantir la seguretat del visitant;
- mantenir les instal·lacions i les infraestructures;
- gestionar les activitats permeses o autoritzades amb el seguiment dels impactes reals o potencials derivats, cabdal per una planificació de la gestió conservatòria (autoritzacions, activitat, tipologia, distribució, afluència, freqüència, impactes reals o potencials, vigilància, règim sancionador, restauració, monitoratge, informació i comunicació);
- difondre una informació de qualitat (missatges senzills, comprensibles i atractius);
- buscar un alt grau de satisfacció del visitant amb uns serveis de qualitat;
- comunicar amb el sector turístic per un turisme sostenible;
- consensuar les solucions per evitar els conflictes entre usuaris;
- potenciar la missió educativa del parc natural mitjançant la interpretació i els programes d'educació ambiental amb un enfocament local, nacional i global;
- comunicar el parc natural tot i controlant l'ús de la imatge i de la informació pels professionals del sector;
- definir una línia clara i constant per a l'aplicació de la normativa tot i adequant aquesta a les noves activitats d'ús públic.

Per a qualsevol activitat permesa o autoritzada sempre cal tenir present els principis directors precedents prioritzant sistemàticament el primer objectiu de conservació i protecció del patrimoni natural i cultural, tot i tenint en compte la correcta informació i la seguretat del visitant.

Pel que fa a les activitats autoritzables es requereix la presentació d'una sol·licitud que l'òrgan de gestió del Parc informarà; es gestionarà un històric de les sol·licituds i permisos.

En el marc d'una gestió conservatòria del patrimoni natural i cultural, cal realitzar la diagnosi següent: identificació de la tipologia del públic segons l'activitat plantejada, freqüència de l'activitat, distribució espacial, afluència previsible en el temps, capacitat d'acolliment, els impactes potencials i la planificació d'un pla senzill

Dipòsit legal: AND.2-2015

de vigilància amb el monitoratge dels hàbitats, de les espècies o dels elements patrimonials amenaçats i si escau, un pla senzill de restauració ambiental.

Pel que fa a les activitats permeses o autoritzades, és imprescindible el seguiment de la freqüentació i dels impactes derivats sobre la gea, la flora i els hàbitats, la fauna i el patrimoni cultural i adoptar si escau, les mesures conservatòries adients com la creació d'itineraris interpretatius alternatius, la senyalització dels camins per tal de canalitzar el visitant en zones de menor risc d'impacte, la informació i la sensibilització del públic als valors patrimonials, fins a limitar de forma temporal l'accés a alguna zona en cas d'impacte ambiental o en base a la capacitat de càrrega i planificant les mesures de restauració pertinents que caldrà aplicar amb la màxima celeritat.

Es continua aplicant el *Sistema de Qualitat Ambiental i Turística* amb un sistema d'avaluació i de control del mateix (Comitè de Qualitat i autocontrols). Aquest sistema integra el Pla d'ús públic. Es duran a terme enquestes de satisfacció amb la col·laboració del refugi guardat.

La caseta d'informació situada a l'aparcament de la Canya de la Rabassa és un punt neurològic de la gestió de l'ús públic. L'Oficina de Turisme també participa a aquesta funció.

La comunicació sobre qualsevol activitat ha de preveure la sensibilització del públic a la conservació patrimonial mitjançant una informació clara des de la caseta d'informació, els guardes del Parc, el refugi guardat, els professionals del sector turístic en el marc d'una política de turisme sostenible, promovent en prioritat l'ecoturisme.

Es potenciaran les sortides guiades que permetin controlar i canalitzar el visitant tot i donant un servei de qualitat, la formació dels guies titulats sent cabdal al respecte i es fomentarà l'acreditació de guies privats. En el cas d'una limitació de l'accés, sempre caldrà reservar la prioritat als visitants acompanyats per guies acreditats, inclòs el cas particular de les zones d'ús restringit quan s'hagi de sortir dels camins marcats per a la interpretació del patrimoni natural o cultural. Es potenciarà una ruta sobre el patrimoni agroramader a la zona de l'Estanyó.

Amb el refugi guardat, s'incrementa el potencial per a la informació del visitant (informació complementària a la caseta), la divulgació del patrimoni natural i cultural, la qualitat del servei (àpats, informació, activitats...), la seguretat amb l'ampliació de la capacitat del refugi i la instal·lació d'una línia telefònica, de Internet, d'un desfibril·lador i la vigilància. Caldrà establir una bona coordinació entre el personal tècnic del parc natural i el concessionari del refugi.

D'altra banda però, caldrà seguir la freqüentació dels senders i controlar-ne l'erosió, així com vetllar al respecte de la normativa pel que fa al senderisme en particular l'accés als hàbitats d'interès.

La senyalització és cabdal de cara a l'orientació del públic, el servei d'autoguiatge i la interpretació així com la seguretat del visitant. Caldrà mantenir-la seguint una planificació anyal. Es manté la limitació de la senyalització vertical que s'actualitzarà seguint la normativa vigent, tot i mantenint i completant si escau la horitzontal, limitant però, els impactes visuals de cara al paisatge. El manteniment de la mateixa així com de totes les instal·lacions i infraestructures és cabdal de cara a la imatge del parc natural (i la corporativa) i l'optimització del pressupost.

Es potenciarà l'edició de documentació tècnica com monogràfics, tríptics i mapes d'interpretació per a la descoberta dels valors patrimonials en col·laboració amb els altres espais naturals protegits del país (conveni) o a nivell transfronterer en el marc del projecte de Parc Pirinenc de Tres Nacions. Aquests documents es basaran sobre els resultats de la recerca i dels inventaris dels valors de l'espai. Es publicaran quan sigui possible a la web del Parc: www.sorteny.ad.

Es potenciarà el jardí botànic i el jardí de les roques com a eina educativa (formació dels guies i educació ambiental) i lúdica. Es durà a terme un manteniment acurat dels mateixos. S'informaran els visitants quan hi hagi una freqüentació mínima (8 a 10 persones) per tal de presentar els elements rellevants del jardí i sensibilitzar el públic a la conservació del patrimoni natural.

Dipòsit legal: AND.2-2015

Es potenciarà un merxandatge com a suport per a la sensibilització a la conservació patrimonial i per a l'educació ambiental. Caldrà però, que els productes presentats siguin coherents amb la imatge parc i segueixin les línies d'una gestió sostenible (tipologia producció, materials). Es completarà la llibreria de la caseta amb publicacions dedicades a la descoberta del medi natural i cultural dels Pirineus.

A continuació es presenta un quadre resum de les actuacions de la gestió de l'ús públic:

Codi	Descriptiu	2024	2025	2026	2027
32UP1	Redacció del Pla d'ús públic i presentació a l'Òrgan Rector i a la Junta de Govern per aprovació	x			
33UP2	Seguir amb el *Sistema de Qualitat Ambiental i Turística*.	x	x	x	x
34UP3	Diagnosi de les activitats autoritzables amb gestió i històric de les sol·licituds i permisos	x	x	x	x
35UP4	Seguiment de les activitats autoritzables (impactes reals o potencials) – avaluació de la capacitat de carrega	x	x	x	x
36UP5	Formació del personal tècnic de cara a la informació del visitant (caseta, casa de la muntanya, guia, tècnics)	x	x	x	x
37UP6	Formació específica del guia del Parc a nous productes turístics desenvolupats en el Parc, com la salut i el medi natural	x	x	x	x
38UP7	Formació i acreditació dels guies i acompanyants de muntanya (EFPEM)	x	x	x	x
39UP8	Difusió de la informació del Parc als professionals del sector turístic	x	x	x	x
40UP9	Control i manteniment de l'ecocomptador al cap dels Graus i tractament de dades de freqüentació	x	x	x	x
41UP10	Control de l'accés motoritzat, acampada,./ normativa i gestió dels expedients sancionadors	x	x	x	x
42UP11	Informació del visitant sobre la climatologia a la caseta (i el refugi) – estiu - hivern	x	x	x	x
43UP12	Manteniment i millores al jardí botànic per un alt nivell de qualitat. Promoure el jardí botànic pel públic amb diversitat funcional	x	x	x	x
44UP13	Completar l'escenarització del centre d'interpretació In Naturam	x	x		
45UP14	Potenciar els miradors del Parc per la interpretació del paisatge i la fauna millorant l'experiència del visitant i difonent millor el valor del patrimoni natural	x	x	x	x
46UP15	Enquestes de satisfacció (caseta i refugi guardat i altres llocs com hotels, aparthotels etc...)	x	x	x	x
47UP16	Difusió dels valors florístics en el marc del projecte transfronterer FLORALB + en col·laboració amb AR+I. Laboratori a cel obert i poble botànic	x	x	x	x
48UP17	Sensibilització del públic per a la conservació de les zones humides (RAMSAR)	x	x	x	x
49UP18	Elegir un merxandatge seguint les línies principals de gestió sostenible, conservació patrimonial, sensibilització i educació ambiental segons uns enfocaments locals, nacionals i globals.	x	x	x	x
50UP19	Control de l'erosió dels camins i treballs de restauració i manteniment derivats, en particular el camí de l'Estanyó (part forestal)	x	x	x	x
51UP20	Control de l'accés al medi natural (senderisme i activitats esportives) en particular als hàbitats d'interès i rars	x	x	x	x
52UP21	Millorar i mantenir la senyalització així com les infraestructures i equipaments del parc natural	x	x	x	x

37.4. Administració i planificació de la gestió

Principis Directors

Per tal de dur a terme una gestió eficient, omplint els objectius del Parc tot i optimitzant els recursos humans i econòmics, es planteja seguir els preceptes següents:

- una bona gestió pressupostària;
- uns processos administratius àgils;
- col·laborar amb d'altres departaments i organismes per tal d'optimitzar la gestió;
- definir un alt nivell de qualitat dels serveis seguint un Sistema de Qualitat Ambiental i Turística, però també pels treballs tècnics i de recerca per a la protecció i conservació del patrimoni natural i cultural;

Dipòsit legal: AND.2-2015

- dur a terme una gestió sostenible integrada en col·laboració amb els diferents sectors, buscant llur implicació (ramaderia, turisme, esport, caça, pesca, societat civil, educació, recerca);
- seleccionar els projectes amb costos d'oportunitat mínims;
- tenir una comunicació clara en el sí de l'organització i de cara a tercers;
- formar els tècnics del Parc per l'eficiència i la qualitat dels serveis;
- desenvolupar les relacions exteriors en projectes transfronterers (*GREEN*, camí del retrobament, Parc Pirinenc de les Tres Nacions, Reserva de Biosfera transfronterera);
- avaluar la gestió en base al seguiment d'indicadors i aplicar si escau, les mesures correctores adients.

Per tal de dur a terme una bona gestió de l'espai natural protegit, cal implicar tots els actors socioeconòmics per qualsevulla actuació que s'hagi de dur a terme en l'espai protegit per tal de complir els objectius generals de conservació. Cal mantenir el diàleg, una comunicació constant i clara, de forma directa, mitjançant la web o en el sí de les diferents taules de treball (Taula d'Agricultura i Taula de Turisme), fomentant les col·laboracions mitjançant la formació del personal en contacte directe amb el client i la difusió de documentació (tríptics).

Es busca una optimització dels recursos humans amb la col·laboració amb els parcs naturals comunals i altres espais naturals protegits - conveni amb el parc natural comunal de les valls del Comapedrosa i de la vall del Madriu-Perafita-Claror o el conveni pel projecte transfronterer Parc Pirinenc de les Tres Nacions – o en el marc de la xarxa d'espais natural protegits GREEN també amb centres de recerca com AR+I o el CE-CRV. Aquestes col·laboracions faciliten els intercanvis tècnics, la formació dels tècnics, treballar seguint uns mateixos protocols per al monitoratge dels hàbitats i de les espècies, promoure els espais naturals protegits i millorar la difusió de la informació per a la sensibilització del públic a la conservació de la biodiversitat.

Es publicarà una memòria anual pel que fa al balanç de la gestió. Per tal d'avaluar i millorar la gestió, es fa el seguiment de 66 indicadors de gestió; es precisen a continuació (s'indica entre parèntesis la periodicitat d'avaluació de cada indicador):

Indicadors del medi natural i cultural (22)

- S espai i % S (ZUR) - zones de reserva (4) - A1
- Índex de circularitat (4πA/P2 on A: àrea,P: perímetre) (4) - A2
- Canvis en usos i cobertes de sol (4) - A3
- Canvis en la connectivitat ecològica (fragmentació), en el parc però també amb les zones pròximes al Parc i en particular la connectivitat ecològica amb els espais naturals protegits propers (corredors biològics) (4) - A4
- Hàbitats d'interès (integritat / N impactes ambientals) (1) - A5 (A5.1 hab. interès 5.2 hab. rars)
- N zones humides impactades (Ramsar) (1) - A6
- Integritat del bosc de ribera com a connector biològic (4) - A7
- Monitoratge de les espècies d'interès - fauna/flora (veure apartat Patrimoni Natural) (1) - A8
- N bioindicadors (amfibis(A9.1) i rèptils(A9.2), papallones(A9.3), ocells (1): A9.41(soca); A9.42 (anellament) i A9.43 (gall de bosc/perdiu blanca)
- N inventaris - prospecció i monitoratge (hàbitats (A10.1) / espècies(A10.2)) (1)
- Estat ecològic del riu de Sorteny (QBR/FBILL ECOSTRIMED) (2) - A11
- Estat ecològic de l'estany (2) - A12; A12.1: quantitat eliminada de barb roig
- N inventaris arqueològics (2) - A13
- Estat de conservació del patrimoni agroramader i industrial (N impactes) (2) - A14

Indicadors dels aprofitaments (7)

- N ramaders, N caps de bestiar (1) - B1
- N ruscs instal·lats (1) - B2
- Seguiment del prat de dall (mostrejos fitosociològics - 3 punts fixes) (2) - B3
- Estat sanitari forestal (2) - B4
- Estat de les pastures - B5.1 (N taxons prat de dall) i espècies "invasores" B5.2 (2)
- N senglars caçats (i altres espècies caçables) (1) - B6

Dipòsit legal: AND.2-2015

Indicadors de l'ús públic (26)

- N infraestructures (senyalitzacions, etc) (2) - C1
- N plafons informatius (2) - C2
- N itineraris interpretatius (2) - C3
- N persones dedicades al servei del visitant (1) - C4
- Freqüentació (ecocomptador, caseta) (1) - C5 (total) – C5.1 (hivern) i C5.2 (primavera estiu tardor)
- Persones informades a la caseta estiu: C5-3, hivern C5.4
- Sortides guiades (guia parc i guies privats acreditats) (1) - C6.1 i C6.2
- N sortides educació ambiental i nombre de nens (1) - C7
- Nivell d'erosió dels camins marcats (1) - C8
- Impactes vinculats a l'ús públic fora dels camins marcats (1) - C9
- Vendes merxandatge – part llibreria (1) - C10.1 (total) i C10.2 (llibreria)
- N activitats promogudes pel parc (educació ambiental exclosa) (1) - C11
- Hores manteniment de camins, etc (excepte inventaris i monitoratge) per categoria (1) – C12
- N incidències (expedients) (1) - C13
- Activitat econòmica induïda (guies, sector turístic proper (hotelers...), productes elaborats,...) (2) - C14
- Ús de l'imatge parc (1) - C15.1(And.Tur.) - (OEV:15.2 posts; 15.3 reaccions; 15.4 usuaris web)
- N accidents (seguretat) (1) - C16
- Ocupació refugi guardat (1) - C17

Indicadors de l'administració i planificació de la gestió (11)

- Nivell d'execució del programa d'actuacions (1) - D1
- Pressupost (Parc + Centre de natura de la Cortinada) (1) - D2
- N llocs de treball (1) - D3
- Participació al Comitè Consultiu (2) - D4
- Col·laboracions (N trobades, N intercanvis tècnics - espècies/hàbitats, altres) (1) - D5
- Difusió de la informació (publicacions científiques i divulgatives) (2) - D6
- Recerca (projectes de recerca aplicada a la gestió) (2) - D7
- Voluntariat (N participants) (2) - D8
- Memòria anual (1) - D9
- N sol·licituds i informes preceptius (2) - D10
- N denúncies i contenciós (2) - D11

La periodicitat teòrica de seguiment de cada indicador és anual. Alguns d'ells necessiten la intervenció d'un biòleg (per exemple l'estat ecològic dels rius i de l'estany); els tècnics del parc s'aniran formant en particular en el marc de les diferents col·laboracions per tal de poder dur a terme de forma interna l'avaluació de cada indicador. Les metodologies emprades pels indicadors, en particular els de l'estat natural, han de ser comparables a les dels altres espais naturals protegits per tal de poder avaluar les desviacions.

Alguns dels indicadors definits més amunt també faran part dels indicadors de gestió del Sistema de Qualitat Ambiental i Turística; se'n podran definir d'altres en complement.

A continuació es presenta un quadre resum de les actuacions d'administració i planificació de la gestió del parc natural:

Codi	Descriptiu	2024	2025	2026	2027
53PG1	Optimització del pressupost	x	x	x	x
54PG2	Comunicació constant amb els actors del parc natural (Taula d'Agricultura, Taula de Turisme, caçadors, Taula de Dinamització)	x	x	x	x
55PG3	Fomentar la col·laboració transfronterera amb els projectes RED BIO (POCTEFA) de xarxa pirinenca d'espais naturals protegits, el Parc Pirinenc de les Tres Nacions, La Xarxa mundial de reserves de biosfera a de muntanya	x	x	x	x
56PG4	Programa de seguiment d'indicadors, avaluació i mesures correctores	x	x	x	x
57PG5	Pla de millora (Sistema de Qualitat Ambiental i Turística)	x	x	x	x
58PG6	Publicació de la memòria anual	x	x	x	x
59PG7	Fomentar el voluntariat, en particular en el marc de la Reserva de biosfera d'Ordino.		x	x	x

Dipòsit legal: AND.2-2015

Capítol XI. Pla d'adaptació al canvi climàtic

L'adaptació al canvi climàtic i als seus impactes són instruments transversals que ofereixen una multitud d'oportunitats per abordar els desafiaments dels Pirineus (Estratègia d'Adaptació al Canvi Climàtic als Pirineus publicada per l'Observatori Pirinenc del Canvi climàtic el 2018, CTP). Un dels objectius de l'estratègia és promoure l'adaptació al canvi climàtic en la gestió dels espais naturals protegits.

Tal com s'exposa al procés d'adaptació d'Andorra al canvi climàtic (PAACC, octubre 2014), els àmbits de treball a nivell internacional en relació al canvi climàtic es sustenten en tres grans pilars:

- mitigació en el que es treballen accions de reducció de les emissions, i de millora de la capacitat d'absorció dels embornals.
- adaptació, en el que d'acord a la vulnerabilitat de cadascun dels territoris i dels diferents sectors socials, econòmics i ambientals, davant els fenòmens climàtics i les manifestacions dels canvis, es defineixen estratègies per a una millor transició que permetin preferentment conviure-hi o en segona instància fer front als seus efectes.
- la sensibilització, la divulgació i la comunicació.

Els espais naturals protegits són refugis climàtics per les espècies, contribueixen a la salut i el benestar humà.

En el medi natural, la mitigació dels impactes del canvi climàtic (CC) sobre la biodiversitat (hàbitats i espècies) resideix en la millora de la resiliència dels ecosistemes i l'adaptació de la gestió de la connectivitat entre si, el seguiment i la conservació de les espècies de llistes vermelles d'espècies de flora i fauna.

Vegetació i canvi climàtic

Hàbitats i flora

Una de les actuacions prioritàries en els espais naturals protegits de cara a l'adaptació al CC, serà el seguiment científic dels hàbitats i de les espècie, en particular:

- l'estany: en el marc del projecte POCTEFA PYRISENTINEL (microorganismes), seguiment de la producció del fitoplàncton i del zooplàncton dut a terme per l'AR+I;
- les molleres, principals embornals de carboni, són hàbitats prioritaris en l'adaptació al canvi climàtic: seguiment de la composició del complex d'hàbitats i de les espècies aplicant el protocol de seguiment de tres molleres que es va iniciar el 2022 i que caldria seguir cada 5 anys. També seguiment de paràmetres fisicoquímics de les molleres seleccionades en el marc del projecte POCTEFA RED-BIO, acció 5 (en relació amb el projecte LIFE PYRENÉES4CLIMA).
- Les congestes de neu: seguiment de llur dinàmiques
- Els prats alpins calcícoles: composició (inventaris fitosociològics)
- Les roques calcàries a l'estatge alpí.

En el marc del projecte POCTEFA FLORALAB+ (Laboratori Botànic a Cel Obert - LBCO), es continuarà el seguiment de les poblacions de les espècies següents:

- *Xatardia scabra*
- *Salix lapponum*
- *Astragalus penduliflorus*

La periodicitat correspon a la periodicitat adoptada pels socis del projecte FLORALAB+. No obstant, això no impedeix que es duguin a terme inventaris complementaris, si escau, com pels hàbitats associats (tarteres, molleres i prats calcícoles) i els nínxols ecològics de cara a la conservació de les espècies en col·laboració amb l'UPVD Universitat de Perpinyà Via Domicia i l'IBB Institut Botànic de Barcelona.

Caldrà fer el seguiment dels hàbitats i de les espècies de llista vermella situats en els ambients més amunt esmentats, establint estratègies de gestió de les dinàmiques de les poblacions.

Els hàbitats els més afectats pel CC seran les congestes de neu, les molleres de pendent, els boscos vells, la vegetació rupícola (en particular les roques calcàries). També caldria tenir en compte els prats de dall i

Dipòsit legal: AND.2-2015

els prats subalpins. Es tracta de seguir els canvis en la vegetació i en particular la fenologia de les espècies característiques o especialitzades següents:

Salix herbacea, Sibbaldia procumbens, Alchemilla demissa, Campanula andorrana, Valeriana apula, Artemisia umbelliformis, Draba dubia subsp ciliigera, Listera cordata, Drosera rotondifolia, Eriophorum latifolium, Carex nigra, Carex panicea, Swertia perennis, Iris latifolia.

De forma general, caldria mantenir la heterogeneïtat espacial dels hàbitats. El dron serà una eina molt útil a l'hora d'identificar l'evolució de la repartició dels hàbitats.

La ciència ciutadana amb l'observació seguida en el temps dels períodes de floració d'algunes espècies fanerògames en diferents hàbitats, permetria tenir més dades sobre l'adaptació de la vegetació en front al CC i les seves conseqüències a mitjà i llarg termini així com sensibilitzar la població a la problemàtica per tal de fomentar els canvis de comportaments i la col·laboració de la ciutadania en la mitigació dels efectes derivats del CC. Des de 1.600 m fins a 2.900 m, es podrien seguir, anotant l'any, la data de floració, l'altitud i l'exposició, a tall d'exemple, les espècies següents que són de fàcil localització i identificació:

1.850 m - 2.000 m
Sempervivum montanum, Sedum brevifolium, Sedum reflexum, Narcissus pseudonarcissus, Paradisea liliastrum, Gagea soleirolii, Orchis mascula, Tulipa sylvestris, Narcissus poeticus, Lilium pyrenaicum, Ornitogalum pyrenaicum, Pulsatilla alpina subsp. apiifolia, Iris latifolia, Sanguisorba officinalis, Gentiana lutea, Gentiana burseri, Campanula glomerata, Trisetum flavescens, Agrostis capillaris, Festuca paniculata subsp spadicea.

> 2.200 m
Pulsatilla alpina subsp. apiifolia, Festuca paniculata subsp. paniculata, Allium schoenoprasum, Saxifraga pentadactylis, Valeriana apula, Artemisia umbelliformis, Campanula andorrana, Oxytropis halleri, Oxytropis neglecta subsp. occidentalis, Pulsatila vernalis, Carlina carlinioïdes, Androsace vandellii.

Espècies invasores

Per fi, caldrà continuar amb el control de les espècies invasores, com el seneci del cap (*Senecio inaequidens*).

Boscos

De forma general, caldria mantenir la heterogeneïtat espacial i estructural dels boscos subalpins. El dron serà una eina molt útil a l'hora d'identificar l'evolució de la repartició dels hàbitats.

Caldrà fer el seguiment de la sanitat dels boscos, en particular els boscos vells (insectes xilòfags) mitjançant la fotointerpretació per dron i treballs de camp. L'associació amb AR+I pel projecte POCTEFA Red-Bio - acció 3 (contínuum de boscos d'alt valor ecològic - BAVE's) permetrà precisar les actuacions de gestió complementàries i tenir una visió a escala del massís pirinenc;

El risc d'incendi serà cada vegada major, raó per la qual caldrà adaptar mesures de gestió com el control de les landes de bàlec (seguiment cada tres anys de la seva extensió i control amb dron).

D'altra banda caldria seguir l'estat de salut dels ecosistemes que sigui més afectats pel CC, com els boscos vells del parc natural. És el cas dels boscos de la solana (Forn), on es noten, des de fa uns anys, uns focus de mortalitat. S'ha dissenyat un transsecte de seguiment de les taques de zones d'arbres morts que se segueix amb dron. Caldria ampliar la metodologia a més zones.

Fauna i canvi climàtic

Els canvis derivats del CC en els hàbitat (vegetació) i les condicions ecològiques generen alteracions fenològiques incidint en la dinàmica de les poblacions de fauna salvatge. L'avifauna (alteracions fenològiques), els amfibis (canvis fisiològics, com en el període de latència metabòlica), com els mamífers, seran els més afectats. En col·laboració amb el departament de patrimoni natural de Govern, caldrà fer el seguiment de la població i la gestió dels hàbitats, en particular, de les espècies següents:

- perdiu blanca
- perdiu xerra

Dipòsit legal: AND.2-2015

- gall de bosc
- mussol pirinenc
- tritó pirinenc
- salamandra
- serenalla pallaresa
- llangardaix pirinenc
- sargantana vivípara
- ermini
- gat fer
- almesquera (pla de recuperació?)
- musaranya d'aigua
- ratapenades

Infraestructures

Amb el CC, els fenòmens tempestosos aniran augmentant en particular amb precipitacions més concentrades que poden provocar impactes als camins si no es mantenen correctament. Caldrà prestar una atenció particular al manteniment dels canals de desguàs i limitar/restaurar les dreceres per tal de mantenir la funcionalitat dels camins i limitant-ne la seva erosió.

Reducció de les emissions de CO_2

La reducció de les emissions de CO_2 es podrà aconseguir potenciant actuacions com el transport públic o l'ús d'energies renovables en el refugi guardat (solar), participarà a la mitigació dels efectes del CC.

Cooperació transfronterera

Caldrà establir una col·laboració a nivell internacional en el marc de la cooperació transfronterera amb els projectes POCTEFA Red-Bio i FloraLab+, com les xarxes XMRBM i PP3N, com es precisa més amunt, per tal de valorar els canvis i la distribució de les espècies a escala pirinenca o a nivell muntanyenc de forma general, en els mateixos biomes.

Caldria continuar amb el BMSAnd, coordinat per l'AR+I, considerant els lepidòpters com a bioindicadors sensibles al CC.

Sensibilització del públic al canvi climàtic

En el Centre *In Naturam*, es mirarà de sensibilitzar el públic visitant el parc natural sobre la problemàtica del CC. També es tractarà aquesta problemàtica en la educació ambiental.

La ciència ciutadana, a més de ser una eina de control com exposat més amunt, també servirà per sensibilitzar el públic a la problemàtica del CC, conjuntament amb conferències, sortides.

Dipòsit legal: AND.2-2015

COMÚ D'ORDINO

Sorteny Parc natural

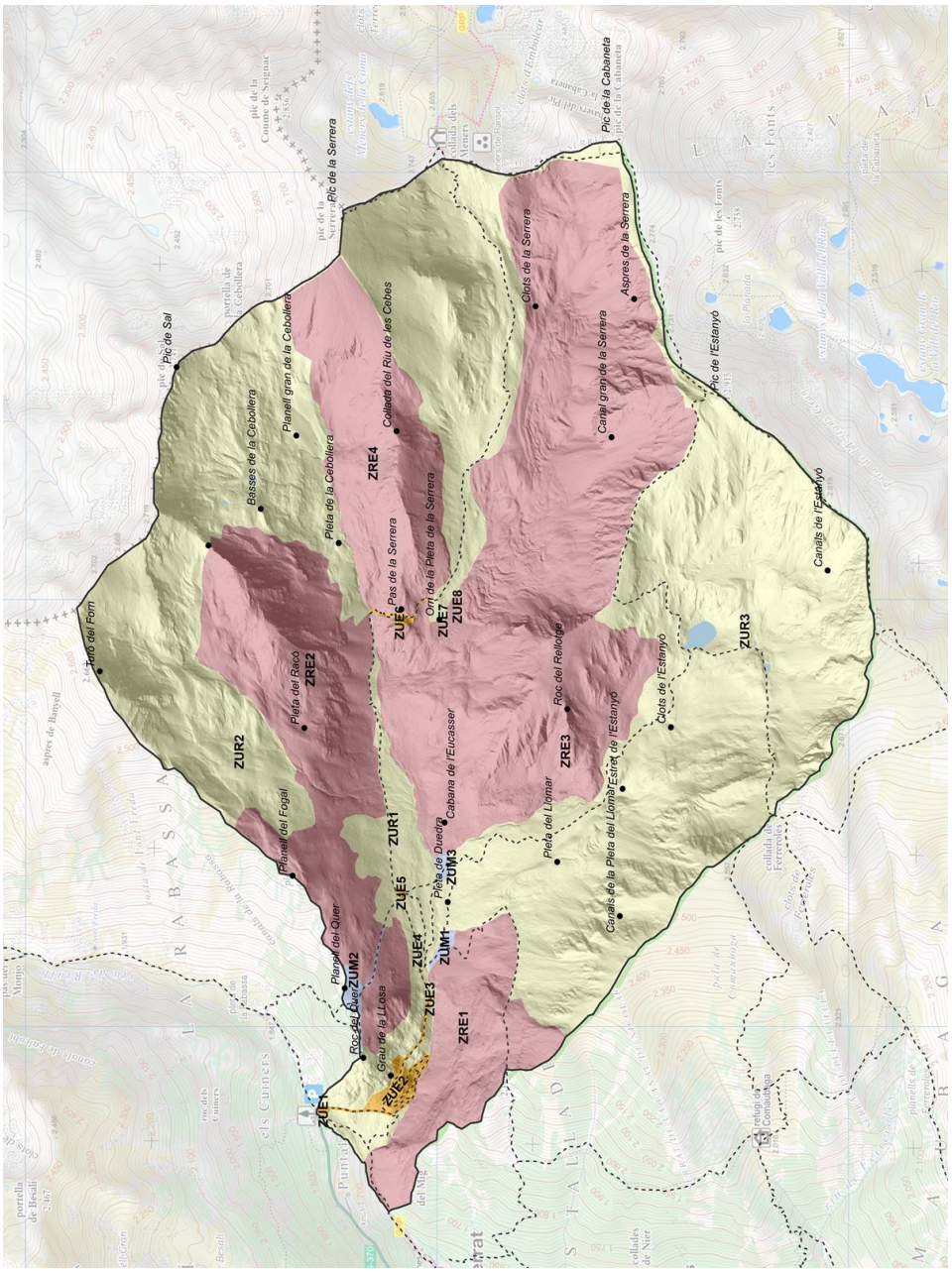
Pla Rector

2024-2027

Annex número 1

Mapa de zonificació

Estiu

Dipòsit legal: AND.2-2015

Sortenv Parc natural

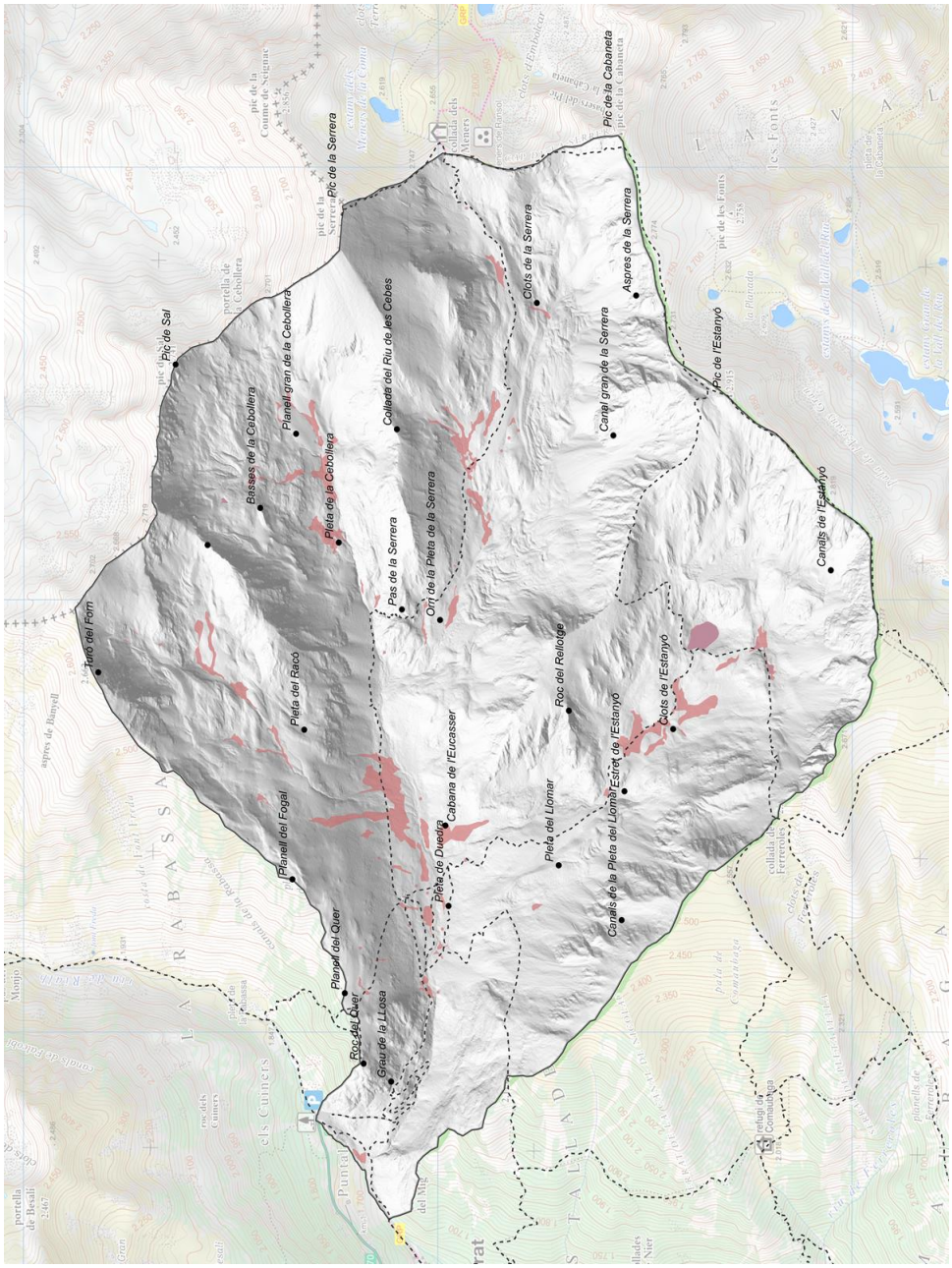
Pla Rector

2024-2027

Annex número 2

Mapa de zonificació

Zones humides

COMÚ D'ORDINO

Dipòsit legal: AND.2-2015

COMÚ D'ORDINO

Sorteny Parc natural

Pla Rector

2024-2027

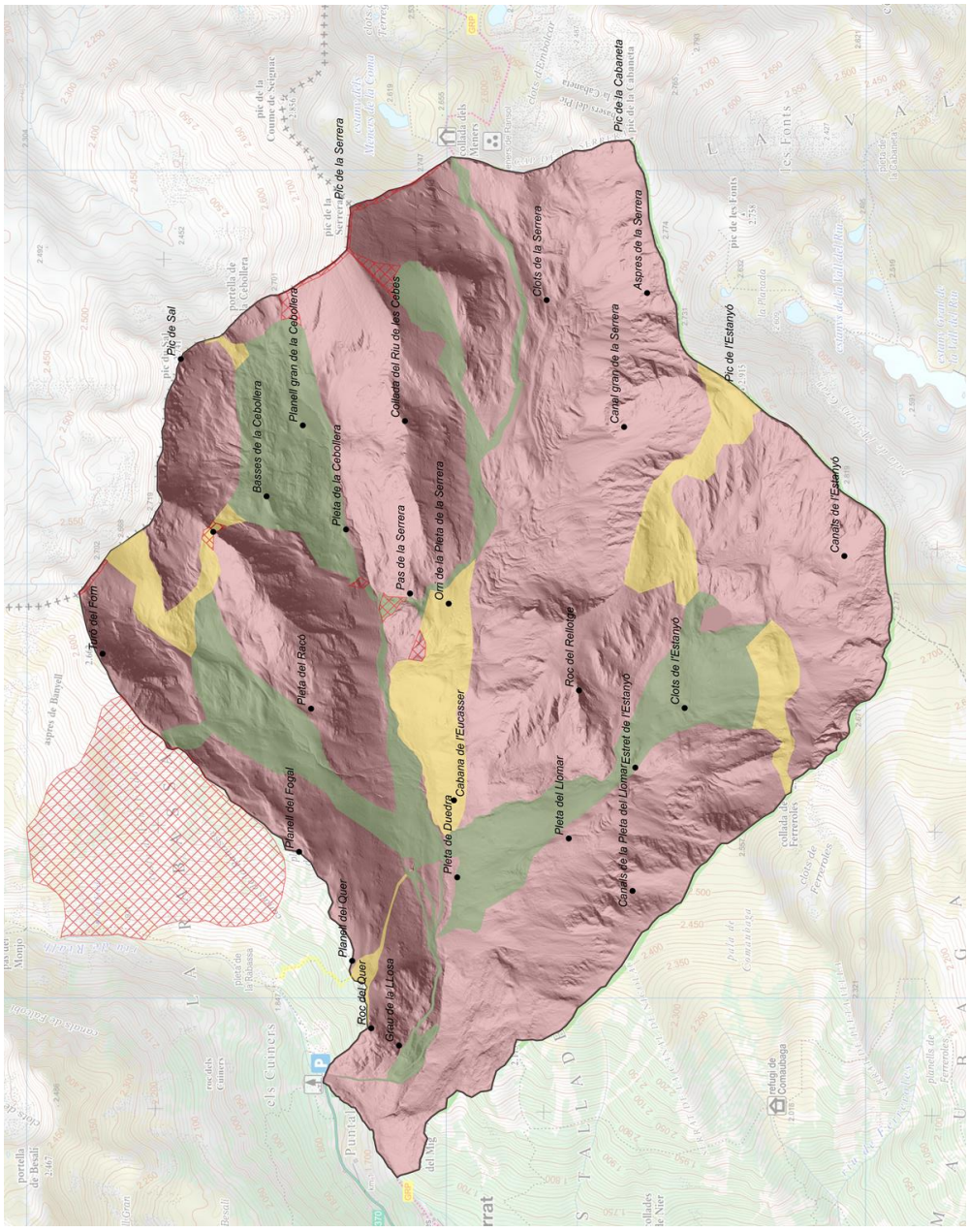
Annex número 3

Mapa de zonificació

Hivern

Llegenda

- accés permès amb gos
- accés permès sense gos
- zona complex (ATES)
- zona d'accés no permès

Dipòsit legal: AND.2-2015

Annex núm. 4. Espècies vegetals d'ús tradicional

- el coscoll (*Melopospermum peloponnesiacum*)
- el comí (*Carum carvi*)
- l'espinac de muntanya (*Chenopodium bonus-henricus*)
- l'origà (*Origanum vulgare*)
- l'enciam de font (*Saxifraga aquatica*)
- la salsafraja (*Peucedanum ostruthium*)
- l'ortiga (*Urtica dioica*)
- l'all junciforme (*Allium schoenoprasum*)
- la xicoia (*Taraxacum pyrenaicum*)
- la gençana groga (*Gentiana lutea*)
- l'àrnica (*Arnica montana*)
- els fruits de bosc
- els bolets

Dipòsit legal: AND.2-2015

Annex núm. 5.1 - Hàbitats rars del parc natural de la vall de Sorteny

Descripció	EUNIS	CORINE	S ha[1]	S m²[1]
fonts (alcalines)	C2.111	54.1	0,01	100
molleres a *Carex frigida*	D4.18	54.28	0,1	1.000
molleres a *Eleocharis quinqueflora*	D4.1A	54.2A	0,001	10
bonys d'esfagnes	D1.111	51.111	0,01	100
molleres alcalines a *Scirpus cespitosus*	D4.1E	54.2E	1	10.000
congestes de neu	E4.112	36.1113	2,9	29.000
congestes de neu amb *Alchemilla demissa*	E4.112	36.1114	0,1	1.000
prats subalpins calcícoles amb *Astragalus penduliflorus*	E4.434	36.43A(?)	0,1	1.000
prats subalpins i alpins calcícoles	E4.4112	36.4	2	20.000
megaforbies	E5.53	37.83	1	10.000
megaforbies a *Athyrium distentifolium* i *Saxifraga rotundifolia*	E5.5B	37.83A(?)	0,1	1.000
megaforbies a *Myrrhis odorata*	E5.53	37.83B(?)	0,03	300
megaforbies a *Allium victorialis*	E5.53	37.83C(?)	0,02	200
megaforbies a *Cicerbita alpina*	E5.53	37.83D(?)	0,01	100
matolls de *Salix lapponum*	F2.3214	31.621	0,01	100
bosquines de *Prunus padus ssp borealis*	F2.334	31.63	0,3	3.000
landines a *Primula integrifolia* i *Huperzia selago*	F2.32	31.44B(?)	0,01	100
landines a *Empetrum nigrum ssp hermaphroditum*	F2.212	31.44A(?)	0,01	100
landines a *Salix pyrenaica*	F2.3214	31.6214	0,1	1.000
landines a *Sorbus chamaemespilus*	F2.331	31.6A	0,1	1.000
tarteres silicícoles amb *Oxyria digina i Ranunculus glacialis*	H2.3113	61.1113	0,01	100

Dipòsit legal: AND.2-2015

tarteres silicícoles a *Luzula alpinopilosa (L.candollei)*	H2.313	61.113	1	10.000
tarteres silicícoles amb *Xatardia scabra*	H2.31	61.11	0,1	1.000
tarteres calcícoles	H2.63	61.34	0,1	1.000
roques àcides amb *Saxifraga retusa*	H3.1	61.212	0,01	100
roques àcides a *Valeriana tripteris*	H3.112	62.21	0,001	10
roques calcícoles	H3.2	62.1	0,2	2.000
bosquines de *Salix bicolor ssp. basaltica*	G1.12	44.2	0,2	2.000
bosc de *Betula sp* amb megaforbies	G1.913	41.B32	4	40.000
coves i cavitats	H1.23	65.4	0,01	100

[1] superfície aproximada

Dipòsit legal: AND.2-2015

Annex núm. 5.2 - Llista vermella de la flora vascular del parc natural de la vall de Sorteny

Seguint el decret d'aprovació del 18 d'agost del 2021, del reglament d'espècies de flora protegides, les espècies protegides del parc natural són les següents (112 espècies) :

Espècies de flora en perill d'extinció (PE) - 25 espècies

Carex pulicaris L.
Carex rupestris All.
Convallaria majalis L.
Cystopteris fragilis (L.) Bernh. ssp. huteri (Milde) Prada et Salvo
Festuca alpina Suter
Gagea soleirolii F.W. Schultz
Galium odoratum (L.) Scop.
Glyceria declinata Bréb.
Gnaphalium hoppeanum W.D.J. Koch
Lepidium villarsii Gren. & Godron subsp. villarsii
Listera cordata (L.) R. Br.
Lonicera alpigena L. subsp. alpigena
Myosotis alpestris F.W. Schmidt subsp. pyrenaeorum (Blaise & Kerguélen) Valdés
Neslia paniculata (L.) Desv. subsp. thracica
Pedicularis comosa L.
Potentilla frigida Vill.
Prunus padus L. subsp borealis
Ranunculus auricomus L. subsp. carlittensis (Sennen) Molero, J. Pujadas & Romo
Ranunculus auricomus L. subsp. envalirensis (Grau) Molero, J. Pujadas & Romo
Ranunculus glacialis L.
Ranunculus gouanii Willd.
Salix ceretana (P. Monts.) Chmelar
Sorbus chamaemespilus (L.) Crantz
Woodsia alpina (Bolton) Gray
Xatardia scabra (Lap.) Meissner

Espècies de flora amenaçades (FA) - 41 espècies

Anthyllis vulneraria L. subsp. gandogeri
Artemisia umbelliformis Lam.
Campanula scheuchzeri subsp. lanceolata (Lapeyr.) J.-M.Tison, 2010
Carex atrata L. subsp. atrata
Carex macrostyla Lapeyr.
Centaurea montana L.
Cerastium alpinum L. subsp. squalidum (Ramond) Hultén

Dipòsit legal: AND.2-2015

Corydalis solida (L.) Clairv. subsp. solida
Crepis mollis (Jacq.) Asch.
Dianthus barbatus L. subsp. barbatus
Draba nemorosa L.
Draba tomentosa Clairv. subsp. ciliigera (O.E. Schulz) O. Bolòs & Vigo
Epilobium obscurum Schreb.
Festuca borderei (Hackel) K. Richt.
Festuca niphobia (St.-Yves) Kerguélen
Galanthus nivalis L.
Globularia cordifolia L.
Gnaphalium norvegicum Gunnerus
Gymnadenia gabasiana (Teppner & Klein) Teppner & Klein
Juncus squarrosus L.
Laserpitium siler L.
Lathyrus laevigatus (Waldst. & Kit.) Gren. subsp. occidentalis
Lathyrus latifolius L.
Leucanthemum catalaunicum Vogt
Linum alpinum Jacq.
Myrrhis odorata (L.) Scop.
Orchis mascula (L.) L.
Ornithogalum pyrenaicum L.
Phyteuma globulariifolium Sternb. & Hoppe subsp. pedemontanum
Ranunculus aduncus Gren. in Gren. & Godr.
Ribes uva-crispa L.
Saxifraga aspera L.
Saxifraga clusii Gouan
Saxifraga intricata Lapeyr.
Saxifraga pubescens Pourr. subsp. pubescens
Saxifraga rotundifolia L.
Taraxacum alpinum (Hoppe) Hegetschw.
Tragopogon dubius Scop.
Tragopogon porrifolius L. subsp. porrifolius
Veronica nummularia Gouan
Veronica verna L.

Espècies de flora protegides (FP) - 46 espècies

Alchemilla demissa Buser
Angelica razulii Gouan
Armeria arenaria (Pers.) Schult. subsp. confusa
Astragalus penduliflorus Lam.

Dipòsit legal: AND.2-2015

Campanula andorrana Braun-Blanq
Campanula cochleariifolia Lam.
Campanula precatoria Timb.-Lagr.
Carduus carlinoides Gouan subsp. carlinoides
Carum verticillatum (L.) W.D.J. Koch
Crepis albida Vill.
Dactylorhiza fuchsii (Druce) Soó
Drosera rotundifolia L.
Eleocharis quinqueflora (F.X. Hartm.n) O. Schwarz
Erigeron aragonensis Vierh.
Eriophorum vaginatum L.
Erysimum seipkae Polatschek
Festuca glacialis (Hackel) Miégeville ex K. Richt.
Galeopsis pyrenaica Bartl.
Galium mollugo L. subsp. mollugo
Gentiana burseri Lapeyr. subsp. burseri
Gentiana lutea L. subsp. lutea
Gentiana schleicheri (Vacc.) H. Kunz
Gymnadenia austriaca (Teppner & Klein) P. Delforge
Hieracium cantalicum Lamotte
Hieracium pallidiflorum Jord. ex Asch.
Hieracium prenanthoides Vill.
Iris latifolia (Mill.) Voss
Lilium pyrenaicum Gouan
Luzula sudetica (Willd.) Schult.
Narcissus poeticus L.
Narthecium ossifragum (L.) Huds.
Oxyria digyna (L.) Hill
Oxytropis amethystea Arv.-Touv.
Pinguicula vulgaris L.
Poa nemoralis L. subsp. glauca (Rouy) Gaud.
Potentilla pyrenaica Ramond
Salix bicolor Willd.
Saussurea alpina (L.) DC.
Saxifraga media Gouan
Senecio pyrenaicus L. subsp. pyrenaicus
Seseli montanum L. subsp. nanum (Dufour) O. Bolòs
Silene vulgaris (Moench) Garcke subsp. prostrata
Thlaspi brachypetalum Jord.
Valeriana apula Pourr.
Veronica ponae Gouan
Viola pyrenaica Ramond

Dipòsit legal: AND.2-2015

Annex núm. 6. Característiques del parc natural

1. Medi físic

1.1. Situació

Situada al nord-oest del Principat d'Andorra (el seu límit nord forma frontera amb França), la vall de Sorteny és una vall secundària dins de la conca del riu Valira del Nord, vertebrada pel riu de Sorteny, els afluents del qual provenen de quatre circs glacials que tanquen la vall i que són : el Forn, la Cebollera, la Serrera i l'Estanyó. La superfície total és de 1.080 hectàrees. Entre el límit inferior al pont de Puntal a 1.653 m i el límit superior al pic de l'Estanyó a 2.915 m d'altitud, el parc natural presenta els estatges montà superior, subalpí i alpí.

1.2. Climatologia

La vall de Sorteny, situada a la zona axial del Pirineu, gaudeix d'un clima de muntanya; però el gradient altitudinal, l'orientació est-oest de la vall principal i les orientacions diferents de les petites valls penjades determinen una gran varietat de microclimes. Les temperatures es caracteritzen per una oscil·lació elevada tant diària com anyal. Trobem quasi 200 dies de gelada, el 17% amb temperatura inferior a 0ºC, quant al 83% restant, es produeixen fenòmens de gel-desgel que influeixen en la geomorfologia i la vegetació.

Els valors climatològics calculats sobre el periode 1971-2000, a unes altituds de 1.791 m a l'aparcament de la Canya de la Rabassa, 2.265 m a l'estació meteorològica automàtica de l'Estanyó (AR+I) i 2.884 m sota el pic de l'Estanyó, donen respectivament [1] :

- una temperatura mitjana anual de 6,1 °C, 3,6ºC i 1.6ºC
- el mes més fred : gener amb una mitjana de -4 ºC, -5,3 i -5,9ºC (TºC mínimes),
- el mes més càlid : juliol amb una mitjana de 20,8ºC, 18ºC, 16 ºC (TºC màximes),
- les precipitacions anuals són de 1.079 mm, 1.190 mm, 1.347 mm,
- el mes més plujos :maig amb 114 mm, 127 mm, 145 mm.

Dels mesos de novembre a abril, bona part de les precipitacions són en forma de neu. L'estació d'Ordino-Arcalís (2.080 m) dóna una mitjana de precipitacions sòlides acumulades al llarg de la temporada de 508 cm. La mitjana de les altures mitjanes mensuals de neu entre desembre i abril és de 87,5 cm (84/94).

[1] Dades facilitades pel CENMA, 2012

Dipòsit legal: AND.2-2015

1.3. Geologia

La vall de Sorteny pertany al que es coneix com a dom de la Pallaresa, una gran estructura a escala dels Pirineus en la que afloren materials cambrians i ordovicians. En general, es tracta de pissarres i esquistos amb alguns trams de quarsites i calcàries. El conjunt de materials ha sofert metamorfisme regional de grau mig i baix.

Cal destacar la mineralització de la zona de la Serrera (clots dels Meners), on hi havia una antiga explotació de ferro i coure que s'extreia de filons encaixonats en els esquists de l'Ordovicià[2].

1.4. Geomorfologia

La morfologia de la conca de Sorteny ha estat modelada principalment pel gel ja sigui per les glaceres del quaternari ja sigui pel fenomen de gel-desgel. Així trobem formes d'origen glacial com les formes d'erosió que són els quatre circs, les cubetes de sobreexcavació glacial (estany de l'Estanyó) o els substrats polits (Cebollera) i les formes d'acumulació que són les morenes dipositades a les zones de circ i les glaceres rocalloses molt ben desenvolupades al circ de la Serrera i de l'Estanyó.

Les formes d'origen periglacial comporten també formes d'erosió d'entre les quals destaquen la gelifracció, les crestes i els pics (de la Serrera a l'Estanyó), la soligelifluxió (solanes de gespit) i les formes d'acumulació com els cons d'esllavissament per graveta (tarteres del Roc del Rellotge) o les canals i cons d'allaus presents a tota la vall.

1.5. Hidrografia

El riu de Sorteny és l'element vertebrador de la xarxa hidrogràfica de la vall de Sorteny, neix a 2.082 m d'altitud quan conflueixen els rius de la Serrera i de la Cebollera que respectivament naixen a 2.680 m (naixement a major altitud d'Andorra) i 2.485 m. La xarxa ve completada pels rius de les Cebes i de l'Estanyó. Els rius tenen una velocitat de corrent elevada amb un pendent mitjà de 17% amb aigües molt fredes (11,4ºC a l'agost).

La zona té un únic estany, l'estany de l'Estanyó, d'una superfície de1,5 ha que se situa a 2.339 m d'altitud. A més, trobem algunes basses, molleres i prats higròfils, zones humides que presenten un alt interès ecològic.

2. Medi natural

2.1. Vegetació

La vall de Sorteny presenta una gran varietat d'hàbitats, la majoria dels quals formen part de la Directiva Hàbitats 92/43/CEE. Més de vuit-centes espècies fanerògames han estat inventariades. Una seixantena són endèmiques (8% de la flora), prop d'un centenar de tàxons

[2] Dades facilitades pel CENMA, 2012

Dipòsit legal: AND.2-2015

són espècies molt rares o amenaçades (llista vermella).Tradicionalment, se sol collir algunes espècies ja sigui per les seves virtuts medicinals (comí, genciana,...) ja sigui perquè són comestibles (coscoll, salsafraja, enciam de font), sense oblidar els bolets, collits principalment als boscos d'obaga.

2.2. Fauna

Malgrat la seva reduïda superfície, la vall de Sorteny gaudeix d'una bona riquesa faunística.

L'isard, el cabirol i el porc senglar són els ungulats més freqüents; altres mamífers d'interès com la marta o de forma més esporàdica, la geneta i la llúdriga, són presents. S'hi troben una seixantena d'espècies d'ocells, alguns dels quals són de gran interès, com el voltor, el trencalòs, l'àguila daurada i l'àguila marcenca que no nidifiquen a la zona, el falcó pelegrí, la perdiu blanca, el gall de bosc, la perdiu xerra, la merla d'aigua, el bitxac rogenc o la merla de pit blanc.

Els amfibis i els rèptils hi són pocs representats, tot i que es nota la presència del tritó pirinenc i de la sargantana pallaresa (microendemisme pirinenc) que són espècies rellevants.

El grup dels insectes, poc estudiat fins ara, hi hauria de ser bastant ben representat si es considera la riquesa floral del Parc natural. Cal notar que es troben prop de 90 espècies de ropalòcers (papallones diürnes).Finalment, pel que fa als peixos, als rius de l'estatge montà i subalpí s'hi troba la truita comuna autòctona, acompanyada d'una espècie introduïda, la truita irisada, que trobem també a l'estany.

3. Patrimoni cultural

El patrimoni cultural de la vall prové de dos activitats principals, una ancestral que és la ramaderia (es troben molts orris, pletes, parets seques, cabanes i aixoplucs) i l'altra més recent, però desapareguda, la mineria (senders empedrats, cabana i altre edifici - les carboneres han desaparegut dins del bosc).

Sota del límit inferior del Parc, a Puntal, de la primera farga a Andorra (1620) no queda quasi res.

El patrimoni toponímic és ric; notem en particular que el nom de la vall, "Sorteny" voldria dir segons Anglada, "la plana de les bruixes" .

4. Medi socioeconòmic

Les activitats econòmiques a la vall de Sorteny se centraven en la ramaderia, l'explotació forestal, l'aprofitament farratger i unes activitats vinculades amb l'explotació de les mines de ferro de Ransol i la Serrera, des del segle XVII fins al segle

XIX. La caça i la pesca completaven les activitats tradicionals.

La vall de Sorteny ha estat sempre reservada per la vacada comunal. S'arrendaven alguns

Dipòsit legal: AND.2-2015

cortons i els prats de dall del pla de Sorteny. L'activitat ramadera continua avui amb uns dos-cents caps de bestiar gros. El bestiar segueix unes rutines tradicionals. L'ús ramader del territori està definit en un document anomenat La Taba.

Finalment l'activitat turística i recreativa, tant a l'estiu com a l'hivern, va creixent, i la freqüentació humana a la vall va augmentar des del moment en què es va obrir la carretera fins a la Canya de la Rabassa i posteriorment la pista des de la Canya de la Rabassa fins al Cap dels Graus i encara més des de la seva declaració com a parc natural.

Aquesta zona representa un recurs no solament per als professionals del turisme de la parròquia d'Ordino sinó també per a tot el país.

Dipòsit legal: AND.2-2015